

موسسه مطالعات بین المللی انرژی

پایش هفتگی تحولات نفت ۵۸

شماره ۵۸ / هفته اول / آذر ماه ۱۴۰۱

پژوهشکده اقتصاد انرژی

● کاهش قیمت نفت با کاهش تنش‌های ژئوپلیتیکی در هفته اخیر

● تمرکز معامله‌گران بر تداوم محدودیت‌های مرتبط با کنترل کوید در چین، قیمت‌های نفت خام را کاهش داد

● از سرگیری جریان خط لوله دروزبا و تأثیر آن بر کاهش قیمت نفت

● اقدامات اوپک در جهت کنترل قیمت

● پیش‌بینی بزرگترین ریسک نزولی برای بازارهای نفت در سال ۲۰۲۳ توسط موسسه فیچ سولوشنز

● چرا افت تقاضا نگران‌کننده‌تر از کاهش عرضه در بازارهای نفت است؟

● آمریکا ۱۳ شرکت مرتبط با فروش محصولات نفتی ایران به خریداران آسیای شرقی را تحریم کرد

● آیا تعیین سقف قیمت برای نفت روسیه می‌تواند واردات نفت خام هند را فلج کند؟

● مجمع جهانی اقتصاد: گذار انرژی جهانی به سرمایه‌گذاری ۲۲ تریلیون دلاری نیاز دارد

● افزایش بهره‌وری انرژی در کنار تولید انرژی سبز بیش از آنچه به نظرمی‌رسد در کربن زدایی نقش دارد.

● COP27 بحث در مورد اعتبارات کربن را دوباره برجسته کرد

تغییرات هفتگی نفت خام‌های شاخص

(دلار در بشکه)

تغییرات نسبت به هفته قبل (درصد)	برنت موعدهار	تغییرات نسبت به هفته قبل (درصد)	وست تگراس	تغییرات نسبت به هفته قبل (درصد)	سبداوپک	هفته
-۲,۰	۹۱,۹۹	-۴,۰	۸۴,۹۷	-۴,۴	۹۱,۳۷	هفته منتهی به ۲۱ اکتبر ۲۰۲۲
۳,۳	۹۵,۰۴	۲,۳	۸۶,۹۶	۲,۰	۹۳,۲۰	هفته منتهی به ۲۸ اکتبر ۲۰۲۲
۰,۸	۹۵,۷۸	۲,۵	۸۹,۱۴	۱,۳	۹۴,۴۰	هفته منتهی به ۴ نوامبر ۲۰۲۲
-۰,۷	۹۵,۱۲	-۰,۸	۸۸,۳۹	۱,۲	۹۵,۵۱	هفته منتهی به ۱۱ نوامبر ۲۰۲۲
-۳,۹	۹۱,۴۵	-۴,۹	۸۴,۰۲	-۴,۶	۹۱,۰۹	هفته منتهی به ۱۸ نوامبر ۲۰۲۲

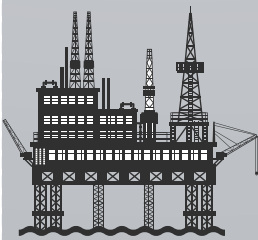
چشم انداز تولید نفت قزاقستان در سال ۲۰۲۲ و تأثیر بحران اوکراین بر صادرات نفت این کشور

تحولات بازار نفت در هفته منتهی به ۱۸ نوامبر ۲۰۲۲

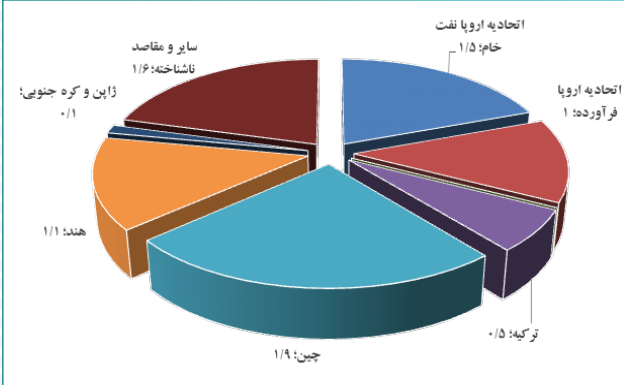

چالش‌های قزاقستان در مدیریت مسیرهای صادراتی نفت این کشور

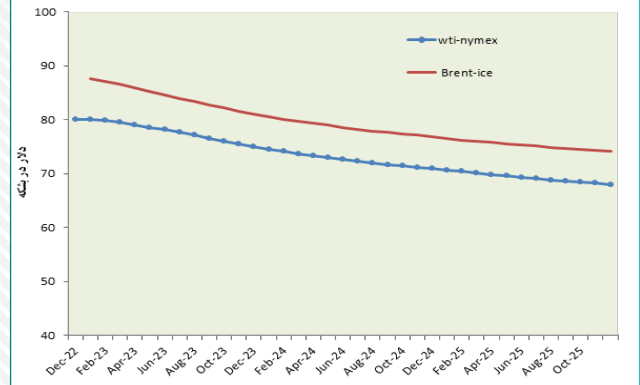
اثر بحران اوکراین بر گذار انرژی

نمودار مقاصد صادراتی نفت روسیه در ماه اکتبر ۲۰۲۲ (میلیون بشکه در روز)

نمودار قیمت نفت برنت و وست تگزاس در بورس آیس و نایمکس در ۱۸ نوامبر ۲۰۲۲

اقتصاد نفت

میلیون بشکه در روز آگوست فراتر رفته، اما نسبت به سال ۲۰۱۹ و قبل از شیوع کرونا کمتر است. در حالی که تولید ایالات متحده از ۱۰/۴۵۷ میلیون بشکه در روز در اکتبر ۲۰۲۰ افزایش یافته است (یکی از پایین ترین نقاط برای صنعت نفت ایالات متحده در سال های اخیر) هنوز هم بسیار کمتر از میزان پیک ۱۳/۰ میلیون بشکه در روز در نوامبر ۲۰۱۹ است.

مهمتر از آن، ناکامی امسال صنعت نفت ایالات متحده در افزایش تولید جهت جبران کاهش ذخایر داخلی، گواهی بر عدم توانایی آن در افزایش تولید بوده و عنوان تولیدکننده انعطاف پذیر را از این کشور سلب کرده است. در غیاب آمریکا، اوپک به طور پیش فرض این نقش را بر عهده گرفته است.

سوی چین در صورت پایان محدودیت ها می تواند قیمت را حتی بیشتر کند. به طور جداگانه، مورگان استنلی، با اشاره به سیاست های رشد تقاضای چین، اوج گرفتن دلار آمریکا به عنوان ارز بین المللی نهایی و تغییر مداوم در روابط تجاری بین المللی، پیش بینی کرد که بازارهای نوظهور در سال آینده با احیای مجدد مواجه باشند و رشد مجدد آنها به معنای تقاضای نفت بیشتر خواهد بود، زیرا این کشورها بزرگترین موتورهای رشد تقاضای بازار نفت (به رهبری چین و هند) محسوب می شوند. با این حال، حداقل طبق گفته فیچ سولوشنز، در بلندمدت، به نظر می رسد همه چیز تغییر کند. این شرکت در گزارشی که به طور انحصاری با Rigzone (منبع جهانی مشاغل، اخبار، رویدادها و آموزش نفت و گاز) به اشتراک گذاشته شد، اظهار کرده که انتظار دارد قیمت هر بشکه نفت از ۱۰۲ دلار در سال جاری به ۹۵ دلار در سال ۲۰۲۳ و به رقم ۸۵ دلار در سال ۲۰۲۶ کاهش یابد. دلیل این انتظار برای کاهش قیمت نفت طی سه سال آینده، شرایط اقتصاد کلان است که ماه ها است هشدارهای رکود را در بسیاری از نقاط جهان از خود نشان می دهد. در این اظهار نظر، فیچ تنها نیست. بسیاری از تحلیلگران انتظار یک رکود را دارند، اگرچه همه آنها در مورد جهت گیری قیمت نفت در نتیجه این روندهای اقتصادی توافق ندارند.

اقدامات اوپک در جهت کنترل قیمت

طبق گزارش کمپانی آمریکایی هس، تولید نفت خام ایالات متحده طی چند سال آینده به طور متوسط ۱۳ میلیون بشکه در روز خواهد بود، زیرا سرمایه گذاران بر شرکت های نفتی ایالات متحده فشار می آورند تا به جای سرمایه گذاری در استراتژی های رشد تهاجمی، بر بازگشت سود به سهامداران تمرکز کنند. طبق آخرین داده های موجود از اداره اطلاعات انرژی، میانگین تولید نفت خام ایالات متحده در ماه اوت همچنان سال جاری ۱۱/۹۷۵ میلیون بشکه در روز بود. این میزان از ۱۱/۲۷۷

پیش بینی بزرگترین ریسک نزولی برای بازارهای نفت در سال ۲۰۲۳ توسط موسسه فیچ سولوشنز

موسسه فیچ سولوشنز انتظار دارد قیمت نفت از ۱۰۲ دلار در سال جاری به ۹۵ دلار در سال ۲۰۲۳ و با کاهش بیشتر به ۸۵ دلار در سال ۲۰۲۶ کاهش یابد. بسیاری از تحلیلگران انتظار یک رکود اقتصادی را دارند، اگرچه همه آنها در مورد مسیری که قیمت نفت قرار است در پیش بگیرد اتفاق نظر ندارند.

پیش بینی های کوتاه مدت قیمت نفت در سال جاری به طور مداوم صعودی بوده است، به طوری که بیشتر پیش بینی کنندگان انتظار دارند که قیمت های معیار در سال آینده به بالای ۱۰۰ دلار برسد. با این حال، در طولانی مدت، همه چیز تغییر می کند. به عنوان مثال، گلدمن ساکس این هفته در یادداشتی اعلام کرد که انتظار دارد در صورتی که چین به محدودیت های کووید خود پایان دهد، نفت به ۱۲۵ دلار در هر بشکه افزایش یابد. پیش بینی موردی پایه این نهاد برای سال ۲۰۲۳، قیمت برنت ۱۱۰ دلار در هر بشکه است، اما تقاضای قوی تر از

درصد در سه ماهه دوم به ۰٫۲ درصد در سه ماهه سوم کاهش یافته است. این هنوز یک عدد مثبت است، اما به نظر می‌رسد که اقتصاددانان درباره ادامه این روند در سال آینده که اتحادیه اروپا با چالش پر کردن مجدد تاسیسات ذخیره‌سازی گاز خود مواجه خواهد شد، تردید دارند (زیرا در سال ۲۰۲۲ جریان نفت روسیه در نیمه اول سال برقرار بود). جان کمپ از رویترز نیز در اوایل ماه جاری اشاره کرد که رکود دلیلی مطمئن برای کاهش قیمت نفت است که این شرایط در ایالات متحده آغاز شده و در اتحادیه اروپا نیز مشهود است.

یک رکود طولانی و عمیق مواجه خواهد شد یا خیر. در آخرین چشم انداز اقتصاد جهانی ۲۰۲۲ صندوق بین المللی پول، کندی کنونی هم گسترده و هم شدیدتر از حد انتظار توصیف شده است. مشکلات اقتصادی پیش رو تردید بسیار کمی باقی می‌گذارد که بدترین وضعیت هنوز در راه است. چشم انداز انرژی جهانی آژانس بین المللی انرژی نیز به همین ترتیب نسبت به وضعیت فعلی بدبینانه بود و بحران انرژی را به عنوان «شوکی بی سابقه از نظر وسعت و پیچیدگی» توصیف کرد. این گزارش آن را نه به عنوان یک شوک گذرا، بلکه یک تغییر اساسی تعریف می‌کند که بازارهای جهانی انرژی را برای سال‌های آینده متلاطم خواهد کرد. بدون پرداختن به جزئیات، ما شاهد تولد نظم جدید انرژی هستیم زیرا جریان انرژی از کشورهای و مناطق تغییر می‌کند. با بازگشت به رشد جهانی، انتظار می‌رود تورم «چسبنده»^۲ باشد، یعنی افزایش قیمت‌ها همراه با اقتصاد را کد را شاهد خواهیم بود. طبق این گزارش، این نرخ به ۹٫۵ درصد در سال ۲۰۲۳ و به ۴٫۱ درصد در سال ۲۰۲۴ خواهد رسید. بسیاری از کشورهای جهان در حال حاضر با سطوح فزاینده‌ای از تورم مواجه هستند که در آن ارقام به بالاترین حد چند دهه اخیر رسیده است. صندوق بین المللی پول رشد اقتصادی را در سال آینده ضعیف توصیف میکند.

در اروپا، اقتصاد بریتانیا در حال حاضر شروع به انقباض کرده است، زیرا بانک مرکزی انگلستان (BoE) در تلاش برای جلوگیری از آنچه ممکن است

به دلیل نگرانی از رکود بود که اوپک نیز پیش بینی خود را برای تقاضای نفت کاهش داد، در حالی که در اوایل سال جاری، علیرغم افزایش قیمت، تقاضا با سرعت مناسبی رشد کرده بود. اوپک در آخرین گزارش خود اعلام کرد که عوامل اقتصادی موثر بر قیمت نفت به سمت نزول منحرف شده و پیش‌بینی رشد تقاضا را ۱۰۰ هزار بشکه در روز اصلاح کرد. اینکه چقدر تاثیر انتظار رکود بر قیمت نفت قوی است را می‌توان تقریباً روزانه مشاهده کرد: گزارش رسانه‌ها در مورد قیمت نفت به موضوع ترس از رکود به عنوان دلیلی برای افت قیمت، بیش از سایر عوامل اشاره می‌کنند. رشد اقتصاد منطقه یورو از ۰٫۸

چرا افت تقاضا نگران‌کننده‌تر از کاهش عرضه در بازارهای نفت است؟

دو عامل اصلی در بازارهای نفت اثرگذار هستند. عامل اول کاهش عرضه است که قیمت‌ها را بالاتر می‌برد و عامل دوم کندی اقتصاد جهانی است که تقاضا را از بین می‌برد. در حالی که هم بحث عرضه و هم تقاضا وجود دارد، به نظر می‌رسد که در حال حاضر تاثیر حجم رکود اقتصادی جهانی توسط بازارهای نفت دست کم گرفته می‌شود. در بلندمدت، بحران عرضه قطعاً امکان پذیر است، اما بر اساس پیش‌بینی‌های اقتصادی فعلی، تخریب قابل توجه و اجتناب ناپذیر تقاضا در آینده نزدیک محتمل تر است.

به نظر می‌رسد که اقتصاد جهانی در سال جاری در یک وضعیت نوسان مداوم بوده است. این عدم قطعیت به نوسانات بالا تبدیل شده که نشانگر ترس VIX^۱ را به بالاترین حد ۱۵۰ روزه در ماه گذشته رساند. گروه اول تحلیلگران نگران تخریب تقاضای ناشی از رکود هستند، در حالی که گروه دوم نگران از دست دادن عرضه هستند. هر دو روایت قابل بررسی هستند، اما در کوتاه مدت به نظر می‌رسد عامل تخریب تقاضا قریب القوع تر از کاهش عرضه باشد. اکنون سوال اصلی برای بازارهای مالی و هم برای بازارهای نفت این است که آیا جهان با

1. Volatility index

۲. طبق تعریف بانک فدرال رزرو، در تورم چسبنده کالا تمایل به تغییر قیمت آهسته و دائمی دارد.

است. ایالات متحده، الجزایر، گویان، برزیل و لیبی در ماه اکتبر مجموعاً ۷٫۶ میلیون بشکه در روز صادرات داشتند، در حالی که در سپتامبر این رقم ۷٫۱ میلیون بشکه در روز بود.

در حالی که این افزایش تولید به هیچ وجه کاهش آینده تولید اوپک پلاس را جبران نخواهد کرد، اما ناچیز نیست. در همین حال، در گزارش ماهانه نفت اوپک که اخیراً منتشر شد، این گروه به هشدار درباره تخریب تقاضا اشاره کرده است.

این سازمان ۴۰۰،۰۰۰ بشکه در روز از برآوردهای سه ماهه چهارم خود برای افزایش تقاضای نفت کاهش داد و آن را به ۲٫۵ میلیون بشکه رساند. آنها پیش بینی افزایش تقاضای نفت خود برای سال ۲۰۲۳ را نیز ۱۰۰۰۰۰ بشکه در روز کاهش داده و در مجموع به ۲٫۲ میلیون بشکه در روز رسانده اند. بازارهای نفت در چند فصل گذشته با مزاد عرضه مواجه بودند. از نظر ریسک های اقتصادی، به نظر می رسد که ریسک های نزولی در اقتصاد جهانی باقی می ماند. در کوتاه مدت تا میان مدت، انقباض پولی جهانی، کاهش تولید و افزایش ریسک ورود کشورها به رکود، همچنان تقاضای نفت را کنترل می کند. این بدون در نظر گرفتن ادامه مشکلات کووید در چین است.

طولانی ترین رکود اقتصادی باشد، نرخ بهره را به بالاترین سطح در ۶۰ سال اخیر افزایش داده است. این اقتصاد در سه ماه گذشته ۰٫۲ درصد کوچک شده است. آلمان، در تلاش است تا شوک های ناشی از افزایش قیمت ها و بحران انرژی را جذب کند. شاخص های اقتصادی این کشور امیدوارکننده به نظر نمی رسد. استیو هانکه از دانشگاه جان هاپکینز اخیراً به جمع اقتصاددانان مشهوری پیوسته است که در مورد رکود قریب الوقوع هشدار می دهند، زیرا او احتمال یک رکود شدید را ۹۰ درصد می بیند. معیار دیگری که برای تقویت با خود رکود استفاده می شود، کاهش عرضه نقدینگی (M۲) است که اخیراً به پایین ترین سطح در ۳۷ ماه گذشته رسیده است.

شاخص دیگر، عرضه واقعی پول (TMS) که توسط موری روثبارد و جوزف سالرنو ایجاد شده است، معیاری موثر برای ردیابی عرضه پول است. از نظر تاریخی، هر زمان که تفاوت بین M۲ و TMS به یک بازه منفی منتقل شود، رکود به دنبال دارد. این شکاف در ۵ تا ۶ ماه گذشته منفی بوده است.

با تغییر تمرکز ما به سمت عرضه، داده های اخیر شرکت تحلیل و پردازش حمل و نقل Vortexa نشان می دهد که صادرات نفت از حوزه اقیانوس اطلس افزایش یافته

تحولات بازار نفت

سیاستمداران حاکی از تشدید تنش بین غرب و روسیه بود. سپس با آشکار شدن حقیقت، نظرات تغییر کرد و تنش عملاً خنثی شد و قیمت ها کاهش یافت. در حال حاضر تمرکز معامله‌گران بر محدودیت‌های جاری کووید در چین و چشم‌اندازهای تاریک اقتصاد جهانی است. عامل دیگر تضعیف قیمت نفت شروع فصل شیوع آنفولانزا است که می‌تواند وضعیت همه‌گیری در چین را پیچیده کند. احتمال قرنطینه‌های بیشتر در مراکز پرجمعیت به تقاضای نفت به طور تصاعدی بیش از سایر بخش‌های اقتصاد آسیب می‌زند. تاثیر این عوامل تضعیف کننده قیمت به اندازه کافی قوی بود که کاهش قابل توجه ذخایر نفت خام ایالات متحده را جبران کرد. با این حال، هنوز پتانسیل افزایش قیمت در آینده وجود دارد. شروع تحریم آتی اتحادیه اروپا بر نفت خام روسیه شامل خریداران ثالث نیز خواهد شد. همچنین مشکل کمبود گازوئیل به ویژه در اروپا و بخش‌هایی از ایالات متحده وجود دارد که به نظر می‌رسد به افزایش قیمت نفت کمک می‌کند.

مزمین بر تقاضای بزرگترین واردکننده نفت خام در جهان داشته باشد که فشار بیشتری بر قیمت‌ها وارد خواهد کرد. کمیسیون ملی بهداشت چین روز پنجشنبه اعلام کرد که در روز چهارشنبه ۲۳۲۷۶ مورد جدید کووید در این کشور گزارش شده که این رقم در روز پیش از آن ۲۰۱۹۹ بود. علاوه بر کاهش تنش‌های ژئوپلیتیکی و جدال بی‌پایان با کووید در چین، پیش‌بینی جی‌پی مورگان در این هفته مبنی بر این است که ایالات متحده در سال آینده به لطف ادامه افزایش نرخ بهره وارد رکود و چشم‌انداز تقاضای نفت نزولی خواهد شد. افزایش ارزش دلار نیز عامل تضعیف کننده دیگری است که بر قیمت نفت تاثیر گذاشته است.

کاهش قیمت نفت با کاهش تنش‌های ژئوپلیتیکی در هفته اخیر

با تایید ناتو مبنی بر عدم شلیک موشک از سوی روسیه به لهستان، قیمت نفت کاهش یافت. کاهش تنش‌های ژئوپلیتیکی، معامله‌گران را بر آن داشت تا بر مشکلات اقتصادی و پتانسیل افزایش کووید در چین در طول فصل آنفولانزا تمرکز کنند. با توجه به اینکه تحریم‌های اتحادیه اروپا بر نفت روسیه و کمبود نفت حرارتی در آستانه زمستان در حال رخ دادن است، همچنان وضعیت صعودی در بازارهای نفت وجود دارد.

مقامات لهستانی گفته‌اند که این موشک احتمالاً توسط نیروهای اوکراینی در پاسخ به حملات موشکی روسیه شلیک شده است. قیمت نفت با توجه به گزارش‌های اولیه از این حادثه که در آن دو نفر جان خود را از دست دادند، افزایش یافت، زیرا واکنش‌های اولیه

تمرکز معامله‌گران بر تداوم محدودیت‌های مرتبط با کنترل کوید در چین، قیمت‌های نفت خام را کاهش داد

نقدینگی پایین در بازارهای کاغذی، کاهش تنش‌های ژئوپلیتیکی و مبارزه مداوم چین با کووید بر قیمت نفت تأثیر گذاشته است. افزایش ارزش دلار نیز عامل فشار نزولی بر قیمت گزارش شده است. کاهش نقدینگی در بازار کاغذی با کاهش تنش‌های ژئوپلیتیکی ترکیب شد. تلاش چین برای تحت کنترل درآوردن موارد کووید در چارچوب سیاست کووید صفر می‌تواند تأثیر مخرب و

از سرگیری جریان خط لوله دروژبا و تأثیر آن بر کاهش قیمت نفت

اوکراینی آن به این شرکت اعلام کرده است که این اختلال پس از اصابت موشک روسی به یک نیروگاه نزدیک به مرز بلاروس که برق یک ایستگاه پمپاژ را تامین می کند، ایجاد شده است. ترانس پترول اسلواکی نیز به طور مشابه با استناد به دلایل فنی در طرف اوکراینی، تعلیق را تأیید کرده، اما جزئیاتی از حمله موشکی ارائه نکرده است.

شبکه خط لوله دروژبا از روسیه سرچشمه می گیرد و از بلاروس به اوکراین می رود، جایی که چندین کشور در اروپای شرقی و مرکزی از جمله پالایشگاه های مجارستان، اسلواکی و جمهوری چک محصور در خشکی را تامین می کند. اوکراین به شرکت دولتی انحصاری خط لوله ترانس نفت روسیه اطلاع داد که عرضه به مجارستان به طور موقت متوقف شده است.

جریان خط لوله دروژبا پس از توقف موقت از سر گرفته می شود. این اختلال پس از اصابت موشک روسی به یک نیروگاه برق نزدیک به مرز بلاروس ایجاد شده است. شبکه خط لوله دروژبا از روسیه آغاز و از بلاروس به اوکراین منتهی می شود.

میزان این اختلال هنوز مشخص نشده است، اما همزمان با این حادثه یک انفجار بزرگ دیگر در شرق لهستان و در نزدیکی مرز اوکراین رخ داد که زنگ خطر گسترده ای را به ویژه در میان کشورهای ناتو به صدا درآورد. گول نفت و گاز مجارستان MOL می گوید شریک

تحولات سیاست‌های راهبردی و ژئوپلیتیک

ارسال به چین خریداری کرده است. Highline Logistic HK Limited که به عنوان یک شرکت پیشرو به PGPICC اجازه دریافت پول از مشتریان را انجام داده است. مونچ جنرال تریدینگ مستقر در دبی، برای خرید محصولات پتروشیمی از PGPICC و فروش واسطه ای به چین؛ مجتمع Aeonian Zhejiang هنگ کنگ؛ شرکت تورگان مستقر در هنگ کنگ؛ Wonder Imp مستقر در چین. و Exp تجارت منطقه آسیایی مستقر در امارات؛ گلکسی پتروشیمی FZE مستقر در امارات؛ نیوتن تراین FZE مستقر در امارات؛ تجارت سام فایو پتروشیمی مستقر در امارات؛ شرکت Barza Style & Mode مستقر در هنگ کنگ؛ Uteliz Resources Co شرکت بازرگانی واردات و صادرات شرق آسیا مستقر در چین. بر اساس تحریم‌های جدید، تمامی دارایی‌های این نهادها که در ایالات متحده یا تحت کنترل افراد آمریکایی است مسدود می‌شود. برایان نلسون معاون وزیر خزانه داری آمریکا در امور تروریسم و اطلاعات مالی در این بیانیه گفت: «اقدام امروز جلوگیری از روش‌های پیچیده فرار از تحریم‌ها را نشان می‌دهد که ایران برای فروش محصولات نفتی و پتروشیمی استفاده می‌کند».

آمریکا ۱۳ شرکت مرتبط با فروش محصولات نفتی ایران به خریداران آسیای شرقی را تحریم کرد

وزارت خزانه داری آمریکا روز پنجشنبه در بیانیه‌ای مطبوعاتی اعلام کرد که ایالات متحده ۱۳ شرکت را در حوزه‌های کاری مختلف که در فروش فرآورده‌های نفتی ایران به خریداران در شرق آسیا مشارکت داشتند، تحریم کرده است. این اقدام پنجمین دور تحریم‌ها است که تجارت نفت و پتروشیمی ج.ا.ایران را از ژوئن ۲۰۲۲ هدف قرار داده است. این ۱۳ شرکت، فروش نفت خام ایران را به نمایندگی از PGPICC، Trilance، NICO و NICO که پیش‌تر تحریم شده‌اند تسهیل کردند. PGPICC در سال ۲۰۱۹ به دلیل حمایت مالی از قرارگاه سازندگی خاتم الانبیا (ص)، Trilance در سال ۲۰۱۸ به دلیل کمک مادی، حمایت مالی یا ارائه حمایت از کالاها یا خدمات در حمایت از NICO تحریم شد. تحریم‌های جدید شامل Access Technology مستقر در دبی است که محصولات پتروشیمی‌ها را از PGPICC برای

آیا تعیین سقف قیمت برای نفت روسیه می‌تواند واردات نفت خام هند را فلج کند؟

شده بر صادرات روسیه از سوی ایالات متحده، اتحادیه اروپا و متحدان آنها، به خریدار بزرگ نفت خام روسیه تبدیل شد. هند و چین واردات نفت و فرآورده بیشتری را از روسیه جذب کرده‌اند و به ایالات متحده و اتحادیه اروپا اجازه می‌دهند تا نفت خام و سوخت بیشتری را از منابع دیگر خریداری کنند. به دلیل وابستگی به واردات و مصرف کنندگان حساس به قیمت، اگر روسیه با امتناع از فروش نفت خام و سوخت با قیمت پائین، اقدام تلافی جویانه انجام دهد، هند بسیار آسیب پذیر خواهد بود. کسری ناشی از عرضه فیزیکی نفت خام و افزایش قیمت‌ها برای نفت خام و سوخت به شدت به پالایشگاه‌ها و مصرف کنندگان داخلی ضربه می‌زند. سیاست گذاران ایالات متحده و اتحادیه اروپا بارها گفته‌اند که سقف را در سطحی تعیین می‌کنند تا اطمینان حاصل شود که روسیه به صادرات ادامه می‌دهد و هرگونه توقف یا کاهش صادرات غیرمنطقی خواهد بود.

جانت یلن، وزیر خزانه داری ایالات متحده، در اظهارات ۱۱ نوامبر در سفر به دهلی نو گفت که سقف قیمت با دادن اهرمی بیشتر برای خرید نفت خام روسیه با تخفیف‌های عمیق، به نفع هند خواهد بود. یلن به خبرنگاران گفت: نفت روسیه «با قیمت‌های مقرون به صرفه فروخته می‌شود و ما خوشحالیم که هند به این توافق دست پیدا می‌کند». در حالی که دولت بایدن تلاش می‌کند این ایده را به خریداران نفت در آسیا بفروشد، یلن به مدافع اصلی مفهوم سقف قیمت تبدیل شده است. هند همچنین یک شریک دیپلماتیک بسیار مهم است، زیرا ایالات متحده یک «استراتژی هند-اقیانوس آرام» را برای مقابله با چین توسعه می‌دهد، بنابراین دولت ایالات متحده نسبت به کاهش نگرانی‌ها در مورد تأثیر سقف قیمت آگاه بوده است. در ماه‌های اخیر، دولت ایالات متحده با توجه به نگرانی‌ها در مورد تأثیر بر قیمت‌ها، تورم و اقتصاد در داخل و واردکنندگانی مانند هند، از برنامه‌های خود برای افزایش سقف قیمت بلندپروازانه عقب‌نشینی کرده است.

در صورت امتناع روسیه از فروش نفت خام با قیمت محدود تحت تحریم‌های پیشنهادی ایالات متحده و اتحادیه اروپا، هند یکی از کشورهایی خواهد بود که بیشتر در معرض خطر قرار می‌گیرد. در سال ۲۰۲۱، هند سومین واردکننده بزرگ نفت خام جهان (۲۱۴ میلیون تن) پس از چین (۵۲۶ میلیون تن) و ایالات متحده (۳۰۵ میلیون تن) بود (بررسی آماری انرژی جهان، BP، ۲۰۲۲). هند و چین بر واردات دریایی از خاورمیانه، روسیه و سایر مناطق متکی هستند، برخلاف ایالات متحده که بیشتر واردات خود را از طریق خط لوله از کشور همسایه کانادا دریافت می‌کند. داده‌های وزارت نفت و گاز طبیعی هند نشان می‌دهد که تولید داخلی نفت خام و میعانات گازی هند در دو دهه گذشته بین ۳۰ تا ۴۰ میلیون تن در سال کاهش یافته است. در مقابل، مصرف داخلی نفت از ۱۰۳ میلیون تن در سال ۲۰۰۲ دو برابر شده و به ۲۰۲ میلیون تن در سال ۲۰۲۱ رسیده است. در ده ماه اول سال ۲۰۲۲، هند ۱۸۲ میلیون تن نفت مصرف کرد که از اوج قبلی ۱۷۸ میلیون تن در سال ۲۰۱۹، قبل از همه‌گیری فراتر رفت.

به عنوان یک کشور با درآمد متوسط پایین که صنعتی شدن و شهرنشینی سریع را تجربه می‌کند، مصرف هند به سرعت در حال رشد است، اما مصرف کنندگان آن هم به تغییرات قیمت و هم به چرخه اقتصادی بسیار حساس هستند. مصرف در ۱۲ ماه گذشته حدود ۷ درصد در سال رشد داشته است، اگرچه نشانه‌هایی از کاهش احتمالی به حدود نصف این نرخ در اکتبر وجود دارد. ظرفیت فرآورش نفت خام هند از ۱۱۵ میلیون تن در سال ۲۰۰۲ به ۲۵۱ میلیون تن در سال ۲۰۲۱ افزایش یافته و این کشور به عنوان صادرکننده عمده محصولات پالایشی ظاهر شده است. در سال ۲۰۲۲، هند پس از بحران روسیه و اوکراین و تحریم‌های اعمال

تحولات محیط زیست و فناوری

مجمع جهانی اقتصادی: گذار انرژی جهانی به سرمایه‌گذاری ۲۲ تریلیون دلاری نیاز دارد

۳) کمبود اقدامات بهره‌وری انرژی، ۴) هزینه‌های کربن زدایی بالاتر، ۵) سرمایه‌گذاری دولت و تورم، ۶) نوسانات بیشتر قیمت انرژی، ۷) تامین انرژی ناکافی و ۸) دسترسی ناکافی به انرژی در کشورهای در حال توسعه. در نظر داشتن این هشت عامل، کلید راهبردهای جدید در بخش خصوصی و دولتی برای «توسعه استراتژی‌های جدید برای دستیابی به اهداف حیاتی انرژی در محیطی پیچیده» خواهد بود.

نوسانات بخشی اجتناب‌ناپذیر از انتقال انرژی خواهد بود. ژئوپلیتیک به طور قابل توجهی تغییر خواهد کرد، زیرا زنجیره‌های تامین از سوخت‌های فسیلی دور می‌شوند و به سمت مواد معدنی کمیاب ضروری برای زیرساخت‌های انرژی تجدیدپذیر و باتری‌های وسایل نقلیه الکتریکی می‌روند. چین کنترل اکثریت قریب به اتفاق بسیاری از این مواد معدنی را در اختیار دارد که تهدیدات جدیدی برای امنیت انرژی به همراه خواهد داشت. افزایش رقابت بر سر این نهاده‌ها همچنین می‌تواند قیمت آنها را به میزان قابل توجهی افزایش دهد و منجر به آنچه «تورم سبز» نامیده می‌شود، گردد.

در واقع، کربن زدایی گران خواهد بود و سرمایه‌گذاری دولت و همچنین طرح‌های عمده تامین مالی تغییر اقلیم برای کشورهای در حال توسعه ضروری خواهد بود. تا کنون، مخارج بسیار کمتر از آن چیزی است که باید برای اطمینان از انرژی کافی برای آینده باشد. مجمع جهانی اقتصاد گزارش می‌دهد: اهمیت فزاینده امنیت انرژی و نیاز به تقویت زنجیره تامین نیاز به سطحی از سرمایه‌گذاری در انرژی دارد که از سال ۲۰۰۷ مشاهده نشده است. فناوری‌های جدید همچنان از شکاف ۲۲ تریلیون دلاری بین هزینه‌های جاری و الزامات ۲۰۳۰ رنج می‌برند.

این کمبودهای مالی احتمالاً منجر به عرضه ناکافی انرژی (به ویژه در جهان کمتر توسعه یافته) و تداوم نوسان قیمت انرژی می‌شود، زیرا تقاضای انرژی همچنان به رشد خود ادامه می‌دهد در حالی که ما به طور همزمان از سوخت‌های فسیلی دور می‌شویم. به منظور به حداقل رساندن شکاف بین عرضه و تقاضا، استانداردهای بهره‌وری انرژی کلیدی خواهند بود، اما به گفته کارشناسان بعید است که از حداکثر پتانسیل آنها استفاده شود.

صنعت انرژی جهانی در نقطه عطفی قرار دارد. شوک‌های بی‌سابقه‌ای به اقتصاد جهانی که ناشی از همه‌گیری کووید-۱۹ است و با بحران در اوکراین همراه شد، باعث اختلال گسترده در اقتصاد جهانی شد و کشورهای سراسر جهان را مجبور کرد که در سیاست‌های انرژی و استراتژی‌های امنیت انرژی خود تجدید نظر کرده و دریچه‌ای جدید را به روی آن باز کنند.

برای اولین بار، آژانس بین‌المللی انرژی پیش‌بینی کرده است که در آن تقاضای تمام سوخت‌های فسیلی در آینده‌ای قابل پیش‌بینی تثبیت شده یا کاهش می‌یابد. در واقع، آژانس بین‌المللی انرژی پیش‌بینی می‌کند که تقاضای جهانی برای سوخت‌های فسیلی می‌تواند در این دهه به اوج خود برسد، که در مقایسه با پیش‌بینی‌های قبلی، تغییر بزرگی است. با این حال، تنها برخی با این دیدگاه موافق هستند. اوپک استدلال می‌کند که برعکس، اوج تقاضای نفت دیرتر از زمان پیش‌بینی شده اتفاق می‌افتد، زیرا جهان امنیت انرژی را بر تعهدات تغییر اقلیم اولویت می‌دهد.

به نظر می‌رسد این نوع عدم اطمینان امری عادی است، زیرا حتی موسسات مالی و اقتصادی با سابقه و معتبر نیز برای قضاوت در مورد کوچکترین تغییرات به کمک نیاز دارند. اقتصاد کنونی که به دلیل شوک‌های بی‌شمار بازار ناشی از کووید-۱۹، تغییرات آب‌وهوایی و تضاد‌های موجود به هم ریخته است و انواع پیام‌های مبهم و شاخص‌های متناقض را به بیرون پرتاب می‌کند که فرآیندهای فرافکنی را به طور غیرعادی ایجاد می‌کند. ما می‌دانیم که در یک دوراهی قرار داریم، اما سخت است که وقتی نمی‌توانیم مسیر را به شکل واضح ببینیم چه راهی را باید طی کنیم.

با در نظر گرفتن تمام این پیچیدگی‌های فزاینده، مجمع جهانی اقتصاد استدلال می‌کند که آینده صنعت انرژی با هشت عامل کلیدی مشخص شکل خواهد گرفت (۱): سیاست‌گذاری، ۲) چالش‌های جدید امنیت انرژی،

افزایش بهره‌وری انرژی در کنار تولید انرژی سبز بیش از آنچه به نظر می‌رسد در کربن زدایی نقش دارد.

و انرژی گرمایش و سرمایش امسال بیشتر مورد توجه رسانه‌ها قرار گرفته است، زیرا بحران انرژی اروپا بر خانه‌ها و مشاغل محلی فشار وارد کرده است و آنها سعی می‌کنند خانه‌ها و ساختمان‌های خود را در دمای نسبتاً قابل زندگی نگه دارند، برای اینکه بتوانند در هزینه خود صرفه جویی کنند.

طبق گفته وزارت انرژی آمریکا، دمای خانه شما در زمستان باید ۶۸ درجه فارنهایت و در طول روز در تابستان ۷۸ درجه فارنهایت باشد. در آن شب‌های سرد زمستان، می‌توانید گرما را حتی بیشتر کاهش دهید. وقتی می‌خواهیم دمای بدن ما به طور طبیعی کاهش می‌یابد. بنابراین دمای ایده آل خواب بین ۶۰ تا ۶۷ درجه است. علاوه بر این، برای حداکثر بهره‌وری، باید ۸ ساعت در روز (مانند زمانی که برای رفتن به محل کار خود را ترک می‌کنید) ترموستات خود را ۷ تا ۱۰ درجه کاهش دهید. طبق گفته اداره اطلاعات انرژی، انجام این کارهای ساده هزینه‌های انرژی سالانه شما را تا ۱۰ درصد کاهش می‌دهد.

بر اساس گزارش مجمع جهانی اقتصاد، «سیستم‌های سرمایشی نزدیک به ۱۶ درصد از کل برق مصرفی در ساختمان‌ها یا حدود ۲۰۰۰ تراوات ساعت (TWh) مصرف نهایی برق در سال ۲۰۲۱ را به خود اختصاص داده است. آژانس بین‌المللی انرژی پیش‌بینی می‌کند که تقاضای انرژی برای سرمایش فضا در ساختمان‌های سراسر جهان تا سال ۲۰۵۰ بیش از سه برابر شود. در حالی که سیستم‌های خنک‌کننده بسیار کارآمد در حال حاضر در بازار موجود است، این سیستم‌ها زیاد مورد استفاده قرار نمی‌گیرند. در واقع، بیشتر مدل‌های در حال استفاده، دو تا سه برابر بازدهی کمتر نسبت به بهترین فناوری‌های موجود دارند. مجمع جهانی اقتصاد به استانداردهای بهره‌وری انرژی به عنوان یک ابزار سیاستی حیاتی برای کمک به رفع این شکاف اشاره می‌کند.

در حالی که بیست و هفتمین کنفرانس تغییرات اقلیمی سازمان ملل متحد در دومین هفته از جلسات، گفتگوها و رویدادها در شرم‌الشیخ مصر ادامه دارد، معاملات بزرگ انرژی در حال انجام است و برنامه‌های آینده‌نگرانه کربن‌زدایی در حال انجام است. با این حال و با وجود هیاهوی بسیار، برخی از ساده‌ترین و فوری‌ترین راه‌حل‌ها، در دسترس هستند که به کمترین زمان و کار نیاز دارند. بهره‌وری انرژی یکی از مهم‌ترین و بدیهی‌ترین موضوعات در پازل بحران تغییر اقلیم است. همانطور که مجمع جهانی اقتصاد هفته گذشته در گزارشی از حاشیه COP۲۷ نوشت، سبزترین انرژی، انرژی است که ما استفاده نمی‌کنیم. انقلاب تجدیدپذیر به خوبی در جریان است، هزینه‌های فناوری‌های خورشیدی و بادی در حال حاضر با سوخت‌های فسیلی قابل رقابت است و ما در سراسر جهان رکورد نصب ظرفیت انرژی پاک را جابه‌جا می‌کنیم. اما حتی این همه پیشرفت نیز نمی‌تواند با تقاضای رو به رشد انرژی در سراسر جهان سازگاری داشته باشد. تا کنون، ۸۰ درصد از سبد انرژی ایالات متحده هنوز از سوخت‌های فسیلی تامین می‌شود.

افزایش مقیاس تولید انرژی خورشیدی و بادی زمان می‌برد. بسیاری از موانع لجستیکی در سیستم انرژی فعلی وجود دارد. اما استفاده از انرژی کمتر برای انجام وظایف مشابه در حال حاضر قابل دستیابی است و می‌تواند تفاوت بزرگی در ردپای کربن جهانی ایجاد کند. طبق گزارش آژانس بین‌المللی انرژی، اقدامات شتابنده در زمینه بهره‌وری انرژی و اجتناب از مصرف بی‌رویه انرژی می‌تواند ۹۵ اگزاژول از تقاضای نهایی انرژی را در سال ۲۰۳۰ کاهش دهد. هزینه‌های مالی

COP27 بحث در مورد اعتبارات کربن را دوباره برجسته کرد

خود را قبل از اینکه فرصتی برای توسعه کامل داشته باشند، به دوش بکشند. در حالی که کشورهای ثروتمند با سابقه طولانی توسعه اقتصادی مبتنی بر کربن می‌توانند به استفاده بیشتر خود از سوخت‌های فسیلی ادامه دهند. از منظری دیگر، طرح‌های اعتبار کربن روشی کارآمد، مشارکتی و متقابلاً سودمند برای تامین مالی کربن زدایی در کشورهایی است که به تنهایی نمی‌توانند این کار را انجام دهند.

به دلیل چنین بحث‌هایی، توافقات بر سر یک طرح اعتبار جهانی کربن به کندی توسعه یافته است و در حالی که چنین سیستمی یک موضوع داغ در COP27 بوده، پیشرفت زیادی در مورد تدارکات یا قوانین واقعی چنین سیستمی حاصل نشده است. نکات کلیدی شامل قوانین مربوط به مبادلات اعتباری بین کشورها و اینکه آیا باید یک نهاد حاکمیتی متمرکز برای نظارت بر بازار وجود داشته باشد یا خیر می‌باشد. اتحادیه اروپا از چنین سیستمی حمایت می‌کند، در حالی که ایالات متحده برای رویکردی پراکنده تر و غیرمتمرکز تاکید دارد. اما در هر صورت زمان در حال گذر است. رویترز اخیراً گزارش داد: «کشورها باید در مورد این روش‌ها در سال آینده تصمیم بگیرند، در غیر این صورت با ریسک مهلت سال ۲۰۲۳ زمانی که پروژه‌های کاهش کربن ثبت شده تحت قوانین قدیمی سازمان ملل باید بخشی از سیستم جدید شوند، مواجه خواهند شد».

هفته گذشته، جان کری، فرستاده تغییر اقلیم ایالات متحده، هنگامی که از یک طرح اعتباری جدید کربن در این رویداد پرده برداری کرد، مورد انتقاد قرار گرفت. در طول ارائه خود، یکی از حضار فریاد زد که این یک «راه حل نادرست» است. این سیستم که به عنوان شتاب دهنده انتقال انرژی شناخته می‌شود، در همکاری با بنیاد راکفلر و صندوق زمین بزوس توسعه یافته است و پیشنهاد می‌کند با منع کردن شرکت‌های سوخت فسیلی از خرید انرژی زغال سنگ، هزینه‌های لازم برای کاهش تدریجی انرژی زغال سنگ را تامین کند و از راه‌گزینه‌های سبزشویی جلوگیری شود. با این حال، وی توضیح نداد که چگونه می‌توان از انجام این کار در بازار ثانویه جلوگیری کرد.

COP27 ماهیت بحث برانگیز و گاه متناقض اعتبارات کربن را برجسته می‌کند، زیرا پیشنهادهایی برای طرح‌های اعتباری باعث ایجاد بحث‌ها در رویدادی می‌شود که در حال حاضر در دومین و آخرین هفته خود در شرم الشیخ، مصر برگزار می‌شود. در حالی که برخی استدلال می‌کنند که طرح اعتبار کربن شکلی ضروری از تامین مالی تغییر اقلیم برای کشورهای در حال توسعه است، برخی دیگر استدلال می‌کنند که این طرح می‌تواند به راحتی طعمه پاکسازی سبز شود و در نهایت باعث انحراف از راه‌حل‌های تاثیرگذارتر و پایدارتر می‌شود. ایده جبران کربن این است که به کشورهای یا شرکت‌ها اجازه داده شود تا انتشار گازهای گلخانه‌ای خود را با پرداخت پول به سایر نهادها برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای خود جبران کنند. تصور این است که این امر به شرکت‌هایی که بودجه بهتری دارند اجازه می‌دهد تا به کشورهای فقیرتر در تلاش‌های کربن زدایی کمک مالی کنند. البته انتقاد این است که این شرکت‌ها یا کشورهایی که بودجه بهتری دارند، می‌توانند بدون نیاز به سرمایه‌گذاری در کربن زدایی خودشان، به تجارت عادی خود ادامه دهند. در اصل، با خرید اعتبار کربن از بازار اعتبار کربن، آنها می‌توانند تعهد خود را برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای بدون انجام این کار در عمل انجام دهند.

برخی از رهبران جهان و صنعت، بازار اعتبار کربن را به عنوان یک مؤلفه ضروری برای حل مسائل مالی پیچیده تغییر اقلیم می‌دانند، در حالی که برخی دیگر آن را به عنوان شستشوی سبز می‌دانند که اهداف اصلی کربن زدایی را مخدوش می‌کند. همچنین نکات مهم سیاسی وجود دارد. از یک منظر، این یک نوع بی‌عدالتی است که از کشورهای کمتر توسعه یافته که کمترین سهم را در انتشار گازهای گلخانه‌ای جهانی داشته‌اند، اکنون خواسته می‌شود که بار کربن زدایی اقتصادهای

اقتصاد نفت

چشم‌انداز تولید نفت قزاقستان در سال ۲۰۲۲ و تأثیر بحران اوکراین بر صادرات نفت این کشور

ندا علم‌الهدی

۱- مقدمه

تولیدکنندگان با خطرات نظارتی بیشتری روبرو هستند. این امر عملاً به دولت ۵۱ درصد سهام در چنین پروژه‌هایی می‌دهد. این تحولات نظارتی به روند نگران‌کننده ملی سازی منابع اشاره دارد و می‌تواند تاخیرهای بیشتری در توسعه میادین بزرگ یا پروژه‌های توسعه مانند فاز دوم کاشاگان ایجاد کند.

عدم قطعیت مقرراتی، مانند افزایش ناگهانی عوارض صادراتی برای تولیدکنندگان نفت در اوایل آوریل ۲۰۱۳ و تاخیرهای پی در پی که بر میادین اصلی تأثیر می‌گذارد، می‌تواند از شرکت‌های تازه وارد در بازی اکتشاف هیدروکربن کشور جلوگیری کند.

KMG به طور فزاینده‌ای در اکتشافات کشور مسلط می‌شود. کونوکو فیلیپس از قزاقستان خارج شد و سهم خود را در میدان کاشاگان و بلوک نورسلطان در اواخر سال ۲۰۱۹ رها کرد و مجدداً در ماه فوریه ۲۰۲۱ بازگشت. به همین ترتیب، در فوریه ۲۰۱۳ Equinor اعلام کرد که میدان Abay در دریای خزر را ترک می‌کند. خروج IOCها و تخصص آنها می‌تواند بر چشم‌انداز اکتشاف کشور تأثیر بگذارد.

قزاقستان به طور مداوم از افزایش سهمیه‌های تولید به عنوان بخشی از توافق کاهش تولید اوپک پلاس در مارس ۲۰۲۱ در کنار روسیه حمایت کرده و به افزایش اندکی در سهمیه خود دست یافته است. سرمایه‌گذاری‌های بزرگ چند میلیارد دلاری در میادین تنگیز و کاشاگان قرار است تولید این کشور را از سال ۲۰۲۳ پس از حذف محدودیتهای کاهش تولید اوپک پلاس در پایان سال ۲۰۲۲ افزایش دهد. تولید کنونی نفت قزاقستان تحت سلطه سه میدان بزرگ خشکی است: میادین تنگیز و کاراچاگانک و کاشاگان. تنگیز و کاراچاگانک هر دو در شمال غرب کشور واقع شده‌اند و حدود نیمی از کل تولید نفت خام کشور را تولید می‌کنند. در حالی که لایه‌های پیش نمک این میادین بزرگ در دهه ۱۹۷۰ کشف شدند، توسعه آنها به دلیل چالش‌های فنی و هزینه‌های توسعه مخازن عمیق پرفشار اتفاق نیفتاد. ورود IOCها همراه با پیشرفت‌های تکنولوژیکی، تولید این ذخایر پیش

قزاقستان دارای دومین ذخایر بزرگ نفت در میان جمهوری‌های شوروی سابق با ۳۰/۹ میلیارد بشکه ذخایر نفتی اثبات شده در سال ۲۰۲۱ است. بر اساس برآورد شرکت ملی نفت این کشور، ۱۷۲ میدان نفتی اثبات شده وجود دارد که حدود ۸۰ مورد از آنها توسعه یافته یا در دست توسعه هستند. حدود ۷۰ درصد این ذخایر در غرب قزاقستان است. اگرچه این کشور در حال حاضر تولیدکننده بزرگی است، قلمرو آن تا حد زیادی مورد بررسی قرار نگرفته است و چشم‌انداز اکتشافات بزرگ به ویژه در استان‌های غربی همچنان بالاست. حجم عظیم اکتشافات - مانند میدان ۳۵ میلیارد بشکه ای کاشاگان در سال ۲۰۰۰، با ۱۱ میلیارد بشکه منابع قابل بازیافت طبق گزارش AGIP KCO پتانسیل صعودی قابل توجهی را برای ذخایر این کشور نشان می‌دهد. علاوه بر این، شواهدی بر اکتشافات کوچکتر در سالهای اخیر وجود دارد. در آگوست ۲۰۱۸، پنج کشور دریای خزر - آذربایجان، ایران، قزاقستان، روسیه و ترکمنستان - کنوانسیون جدیدی درباره وضعیت حقوقی دریای خزر امضا کردند. این توافقنامه بر وضعیت حقوقی دریای خزر و حقوق پنج کشور همسایه با حوزه‌های کلیدی مورد علاقه از جمله تقسیم منابع طبیعی، حقوق سرزمینی و تقویت روابط چندجانبه تمرکز دارد. این یک عنصر مثبت به فعالیت‌های اکتشافی آینده می‌افزاید، به ویژه در آب‌های عمیق‌تر نسبتاً کمتر کاوش شده.

در این گزارش به چشم‌انداز نفت قزاقستان تحت تأثیر بحران اوکراین و روسیه خواهیم پرداخت.

۲- ارزیابی گزارش: نکات محوری

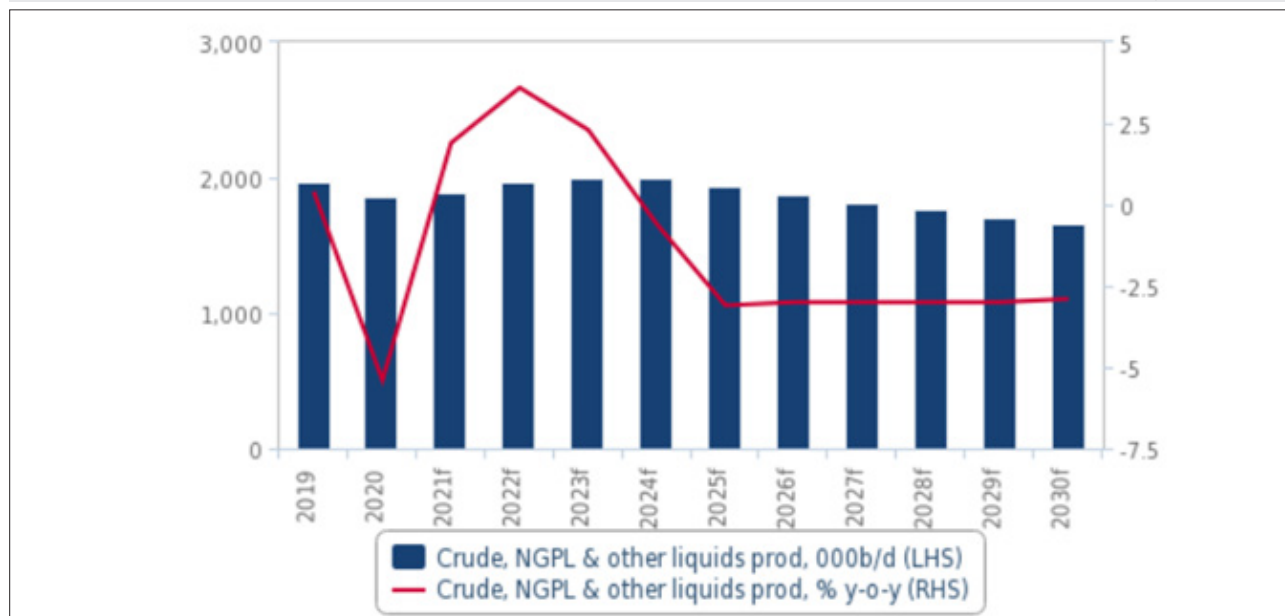
علیرغم پتانسیل زیرزمینی قزاقستان و همچنین اکتشاف گسترده و فرصت‌های بهبود یافته ازدیاد برداشت، حداقل سه عامل اصلی وجود دارد که می‌تواند از افزایش قوی‌تر ذخایر اثبات شده در طول سال‌های آینده جلوگیری کند:

- به دلیل تصمیم دولت این کشور مبنی بر ایجاد حق اولویت دولت برای مشارکت در هر خط لوله جدید در حال ساخت،

از آنجایی که میدان کاشاگان تولید را به ظرفیت فاز یک خود یعنی ۳۷۰۰۰۰ بشکه در روز افزایش می‌دهد، با اضافه شدن فازهای بیشتر، به طور فزاینده‌ای به مهمترین منبع رشد تولید در قزاقستان تبدیل خواهد شد.

نمک را از نظر اقتصادی مقرون به صرفه کرد. میدان کاراچاگانک در سال ۱۹۸۴ و سپس میدان تنگیز در سال ۱۹۹۱ توسعه یافت. این دو میدان همچنان پایه تولید فعلی کشور هستند. گسترش آنها کلید تولید نفت خام آتی قزاقستان خواهد بود. با این حال،

نمودار ۱. پیش بینی روند کاهش تولید نفت و مایعات نفتی قزاقستان در بلندمدت طی سالهای ۲۰۱۹-۲۰۳۰ (بشکه در روز)

Source: Kazakhstan Oil & Gas Report | Q4 2021, Fitch Solution

خام سبک شیرین است. در سال ۲۰۱۹، تخمین زده می‌شود که این کشور نزدیک به ۱٫۷۶۰ میلیون بشکه در روز نفت خام و میعانات گازی صادر کرده است. بر اساس گزارش EIA، بیش از سه چهارم نفت خام این کشور به اروپا از طریق دریای خزر یا از آن سوی دریا صادر می‌شود. حدود ۱۶ درصد از نفت خام صادراتی نیز از طریق خط لوله به چین می‌رود.

قزاقستان پیش‌بینی تولید نفت خود را برای سال جاری کاهش داده و پیش‌بینی رشد اقتصادی خود را به دلیل شواهد تازه‌ای مبنی بر آسیب‌های ناشی از تأثیر جنگ روسیه و اوکراین به طور اساسی کاهش داده است. مقامات این کشور انتظار دارند در سال ۲۰۲۲، ۸۵٫۷ میلیون تن نفت خام تولید کنند که ۱٫۸ میلیون تن کمتر از پیش‌بینی قبلی است و البته با قیمت‌های بالاتر جبران می‌شود. ولی با اینحال وزیر اقتصاد ملی این کشور پیش‌بینی رشد اقتصادی خود را برای سال جاری از ۳٫۹ درصد به ۲٫۱ درصد کاهش داده است. کشور قزاقستان بسیار تحت تأثیر شرایط نابسامان روسیه به عنوان شریک تجاری خود قرار دارد و در این شرایط دنبال رهایی از تحریم‌های ثانویه آمریکا و اروپاییان قرار دارد.

ظرفیت پالایشی قزاقستان ۴۳۵۰۰۰ بشکه در روز است و بدون برنامه فعلی برای سرمایه‌گذاری در پالایشگاه‌ها، افزایش این رقم در طول پیش‌بینی ۱۰ ساله اتفاق نخواهد افتاد. نرخ بهره‌برداری از پالایشگاه این کشور بالا است و بین ۹۸٪ تا ۱۰۰٪ متغیر است، اگرچه با توجه به کاهش تقاضای جهانی برای محصولات پالایش شده به دلیل همه‌گیری کووید-۱۹، این میزان در سال ۲۰۲۰ کاهش یافت. قزاقستان با داشتن سه پالایشگاه، ظرفیت پالایش ۳۹۷۱۰۰ بشکه در روز را تا سال ۲۰۲۰ داشت. در سال ۲۰۱۹، این کشور تقریباً ۴۳۵۶۰۰ بشکه در روز محصولات پالایش شده تولید کرد که برای برآوردن تقاضای ۳۹۰۷۰۰ بشکه در روز برای محصولات پالایش شده داخلی کافی است. پالایشگاه پاولودار در شمال مرکزی قزاقستان توسط یک خط لوله نفت خام از غرب سیبری تامین می‌شود. پالایشگاه آتیراو نفت خام داخلی شمال غرب قزاقستان را پالایش می‌کند، در حالی که پالایشگاه شیمکننت نفت خام داخلی از مرکز قزاقستان را پالایش می‌کند. انتظار می‌رود نوسازی بخش پایین دستی اتکای کشور به واردات سوخت از روسیه را که تا حدی به بحران موقت سوخت در قزاقستان کمک کرده است، از بین ببرد. قزاقستان با پایگاه تولید بزرگ و ظرفیت پالایش محدود، صادرکننده بزرگ نفت

از صادرات نفت قزاقستان به غرب نیز از طریق بندر نوروسیسک روسیه از طریق کنسرسیوم خط لوله خزر انجام می‌شود. بیشتر نفت خام حمل شده توسط خط لوله CPC متعلق به روسیه، قزاقستان و شرکت‌های بزرگ نفتی بین‌المللی مانند شورون است. این کشور همچنان یک شریان نفت خام حیاتی برای قزاقستان است و دو سوم صادرات نفت خام این کشور را به خود اختصاص می‌دهد. به همین دلیل قزاقستان با بحران اقتصادی مواجه است، زیرا جنگ در اوکراین صادرات نفت خام را تهدید می‌کند که به تنهایی حدود ۱۴ درصد تولید ناخالص داخلی و ۵۷ درصد صادرات را تشکیل می‌دهد. از آنجایی که ایالات متحده و اتحادیه اروپا در مورد ممنوعیت واردات نفت روسیه صحبت می‌کنند، خریداران نگران هستند که با نفتکشی پر از نفت خام که قادر به تحویل گرفتن آن نیستند باقی بمانند. مالکیت خط لوله نیز می‌تواند مشکلاتی ایجاد کند. بخش روسیه توسط CPC-R - یک شرکت مستقر در مسکو - اداره می‌شود، در حالی که خود خط لوله متعلق به کنسرسیومی است که شرکت دولتی روسی ترنسفت، ۲۴ درصد از سهام آن را در اختیار دارد و شرکت‌های تابعه گول‌های نفتی تحریم شده روسیه لوک اوایل و روس نفت با هم ۲۰ درصد دیگر را در اختیار دارند. در حال حاضر مشخص نیست که آیا این خط لوله تحت تحریم‌های مستقیم قرار می‌گیرد یا خیر. جریان نفت خام قزاقستان به نوروسیسک ممکن است در حال حاضر ادامه داشته باشد، اما مخازن ذخیره‌سازی در ترمینال ظرفیت نگهداری تنها حدود هشت روز جریان را با ظرفیت کامل دارند. پس از پر شدن، جریان باید متوقف شود که به نوبه خود باعث کاهش تولید نفت در میادین قزاقستان خواهد شد. قزاقستان مسیرهای صادراتی جایگزینی دارد، اما هیچکدام نمی‌توانند خسارات وارده را در صورت تعطیل شدن CPC جبران کنند. بیش از یک چهارم نفت خام قزاقستان از طریق خطوط لوله دیگر روسیه از جمله شبکه ۴۰۰۰ کیلومتری دروژبا صادر می‌شود که پالایشگاه‌ها را در سراسر اروپای شرقی و غرب تا آلمان تامین می‌کند، البته اگر اتحادیه اروپا تصمیم بگیرد واردات نفت از روسیه را ممنوع کند، این مسیر نیز بسته خواهد شد. قزاقستان همچنین دارای یک مسیر صادراتی شرقی است، یک خط لوله به چین که می‌تواند ۲۰ میلیون تن در سال یا حدود یک سوم ظرفیت CPC را حمل کند. این خط نیز نفت خام را از میادین روسیه حمل می‌کند که اگر مسدود شود، ظرفیت بیشتری برای صادرات قزاقستان باقی خواهد ماند. گزینه دیگر برای تولیدکنندگان نفت قزاقستان می‌تواند خط لوله باکو-تفلیس-جیهان از آذربایجان از طریق گرجستان به دریای مدیترانه ترکیه باشد که در حال حاضر مقداری نفت خام قزاقستان را حمل می‌کند.

انتظار می‌رود که بازار پایین‌دستی نفت و گاز قزاقستان CAGR حدود ۳٫۷۸ درصد را در طول دوره ۲۰۳۱-۲۰۲۱ به ثبت برساند. پیش‌بینی می‌شود عواملی مانند افزایش تقاضا برای گاز طبیعی و افزایش سرمایه‌گذاری در پالایشگاه‌ها، تقاضا برای بازار بخش پایین‌دستی نفت و گاز قزاقستان را در دوره مورد پیش‌بینی افزایش دهد. با این حال، گاز طبیعی قزاقستان به دلیل درصد بالای سولفید هیدروژن که خوردگی زیادی ایجاد می‌کند، به تجهیزات پالایش بهتری نیاز دارد که احتمالاً بازار پایین‌دستی نفت و گاز این کشور را محدود می‌کند.

صندوق بین‌المللی پول (IMF) در گزارشات خود اعلام کرده که اقتصاد قزاقستان از اثرات اولیه همه‌گیری کووید-۱۹ بهبود یافته است، اما تبعات جنگ در اوکراین بر رشد سال ۲۰۲۲ تأثیر خواهد گذاشت. پس از کاهش ۲٫۵ درصدی رشد تولید ناخالص داخلی واقعی، در سال ۲۰۲۱، قزاقستان شاهد رشد تولید ناخالص داخلی واقعی با نرخ ۴ درصد بود. جنگ در اوکراین بر رشد تأثیر می‌گذارد و فشارهای تورمی را در سال ۲۰۲۲ تقویت می‌کند. همراه با همه‌گیری مداوم و تشدید تنش‌های اجتماعی، عدم اطمینان قابل توجهی در مورد چشم‌انداز اقتصادی ایجاد می‌شود. اگرچه صندوق بین‌المللی پول به طور خاص به تحریم‌های بین‌المللی مختلف علیه روسیه اشاره نکرد، اما تأثیر آنها بر اقتصاد قزاقستان واضح است.

به گفته صندوق بین‌المللی پول، تورم در قزاقستان همچنان در حال افزایش است. از نرخ ۵٫۴ درصدی در سال ۲۰۱۹، همه‌گیری، تورم را به ۷٫۵ درصد در سال ۲۰۲۰ رساند و همچنان بالا باقی ماند و به ۸٫۴ درصد در سال ۲۰۲۱ رسید. پیش‌بینی تورم برای سال ۲۰۲۲ مقدار اوج ۸٫۵ درصد را با امید به کاهش در سال ۲۰۲۳ نشان می‌دهد. صندوق بین‌المللی پول خاطرنشان می‌کند که در بلندمدت، رشد پایدار به تنوع اقتصادی بیشتری نیاز دارد. مدیران صندوق بین‌المللی پول «بر نیاز به اصلاحات ساختاری تسریع شده و تنوع اقتصادی بیشتر برای پایدار و فراگیر کردن رشد بلندمدت تأکید دارند.» یکی از جنبه‌های کلیدی کاهش حضور دولت در اقتصاد، کاهش نقش شرکت‌های دولتی و «تضمین شرایط بازی برابر در رقابت» است.

از آغاز سال ۲۰۲۲، روسیه ۱٫۸۱۹ میلیون تن فرآورده نفتی را به چین و ۱۵۱٫۹۰۰ تن به قزاقستان ارسال کرده است. بزرگترین چالش، محافظت از اقتصاد قزاقستان در برابر تأثیرات تحریم‌های روسیه است. با توجه به ارتباط نزدیک بین اقتصادهای آنها، نوسانات ارزش روبل تأثیر مستقیمی بر تنگه قزاقستان دارد. دولت قزاقستان مجبور شد از ذخایر ارزی خود برای جلوگیری از هرج و مرج در بازار ارز داخلی استفاده کند، زیرا روبل بلافاصله پس از حمله به شدت ارزش خود را از دست داد. حدود ۷۵ درصد

۳- نقطه نظر کارشناسی مؤسسه

قوی در اوراسیا پس از روسیه و به عنوان باثباتترین، مدرن ترین و اصلاح گراترین کشور در اوراسیا شهرت خوبی به دست آورده است. اما «قزاقستان جدید» اکنون با روسیه پوتین همگام نیست و سعی در جبران کاهش صادرات نفت روسیه به اروپا خواهد داشت و از مقامات اروپایی می خواهند که این کشور را همراه روسیه ندانند.

شرایط قزاقستان در قبال جنگ روسیه مانند یک دشمن نیست، ولی مطمئناً نقش یک متحد را نیز بازی نخواهد کرد، زیرا به بیان مقامات این کشور، قزاقستان به روسیه برای دور زدن تحریم ها کمک نخواهند کرد و بر تعهد قزاقستان در قبال جامعه بین المللی تاکید شده است. قزاقستان به عنوان دومین اقتصاد

منابع:

1. Kazakhstan Oil & Gas Report | Q4 2021, Fitch Solution
2. Ukraine war threatens Kazakh oil exports, eurasianet
3. World Economic Outlook, 2022

بازار نفت

تحولات بازار نفت در هفته منتهی به ۱۸ نوامبر ۲۰۲۲

افزایش نگرانی نسبت به وقوع رکود اقتصادی و کاهش رشد تقاضای نفت

مهدی یوسفی

آیس با ۳/۹ درصد کاهش به ۹۱/۴۵ دلار در بشکه رسید و قیمت نفت خام وست تگزاس اینترمدیت در بورس نایمکس با ۴/۹ درصد کاهش نسبت به هفته ماقبل به ۸۴/۰۲ دلار در بشکه رسید.

در هفته منتهی به ۱۸ نوامبر ۲۰۲۲ قیمت نفت خام‌های شاخص روند نزولی داشت. متوسط هفتگی سبد اوپک با ۴/۶ درصد کاهش به ۹۱/۰۹ دلار در بشکه رسید و متوسط هفتگی نفت برنت در بورس

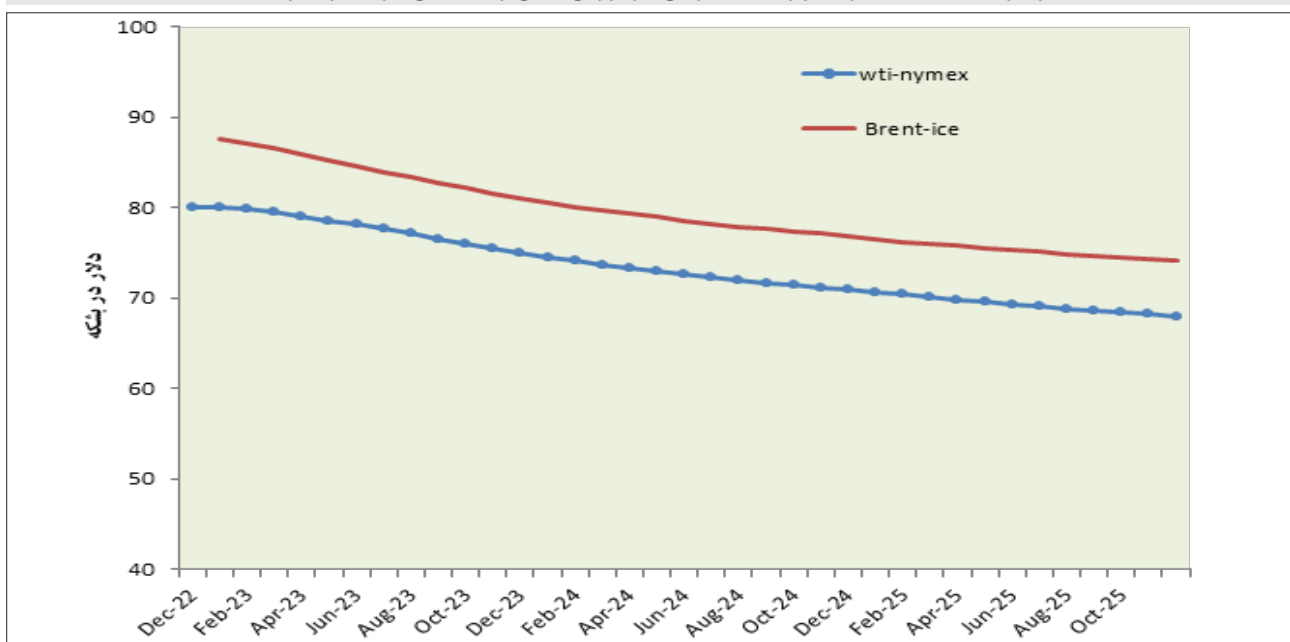
جدول ۱. تغییرات هفتگی نفت خام‌های شاخص

تغییرات نسبت به هفته قبل (درصد)	برنت موعدهار	تغییرات نسبت به هفته قبل (درصد)	وست تگزاس	تغییرات نسبت به هفته قبل (درصد)	سبد اوپک	هفته
-۲/۰	۹۱,۹۹	-۴/۰	۸۴,۹۷	-۴/۴	۹۱,۳۷	هفته منتهی به ۲۱ اکتبر ۲۰۲۲
۳/۳	۹۵,۰۴	۲/۳	۸۶,۹۶	۲/۰	۹۳,۲۰	هفته منتهی به ۲۸ اکتبر ۲۰۲۲
۰/۸	۹۵,۷۸	۲/۵	۸۹,۱۴	۱/۳	۹۴,۴۰	هفته منتهی به ۴ نوامبر ۲۰۲۲
-۰/۷	۹۵,۱۲	-۰/۸	۸۸,۳۹	۱/۲	۹۵,۵۱	هفته منتهی به ۱۱ نوامبر ۲۰۲۲
-۳/۹	۹۱,۴۵	-۴/۹	۸۴,۰۲	-۴/۶	۹۱,۰۹	هفته منتهی به ۱۸ نوامبر ۲۰۲۲

دلار در بشکه بود که نسبت به قرارداد ماه چهارم به مقدار ۰/۵۹ دلار در بشکه بیشتر بود. در هفته گذشته به دلیل کاهش نگرانی نسبت به وضعیت عرضه و از طرف دیگر افزایش نااطمینانی در مورد میزان رشد تقاضا و نگرانی در مورد رکود اقتصادی در اقتصادهای بزرگ، باعث ملایم شدن وضعیت بکواردیشن در بازار آتی‌های شده است.

در ۱۸ نوامبر ۲۰۲۲ در بازار فیوچر و در بورس آیس، قیمت نفت برنت در وضعیت بکواردیشن قرار داشت. قرارداد ماه اول برنت ۸۷/۶۲ دلار در بشکه بود که نسبت به قرارداد ماه چهارم به مقدار ۱/۶۹ دلار در بشکه بالاتر بود. قیمت نفت وست تگزاس در بورس نایمکس نیز در وضعیت بکواردیشن قرار داشت و قیمت قرارداد ماه اول وست تگزاس ۸۰/۰۸

نمودار ۱. قیمت نفت برنت و وست تگزاس در بورس آیس و نایمکس در ۱۸ نوامبر ۲۰۲۲

از اعضای اوپک پلاس کمتر از سطح سهمیه خود تولید می‌کنند کاهش واقعی کمتر از ۲ میلیون بشکه در روز است و بر اساس برآوردهای مختلف بین ۸۰۰ تا ۱۲۰۰ هزار بشکه در روز خواهد بود؛

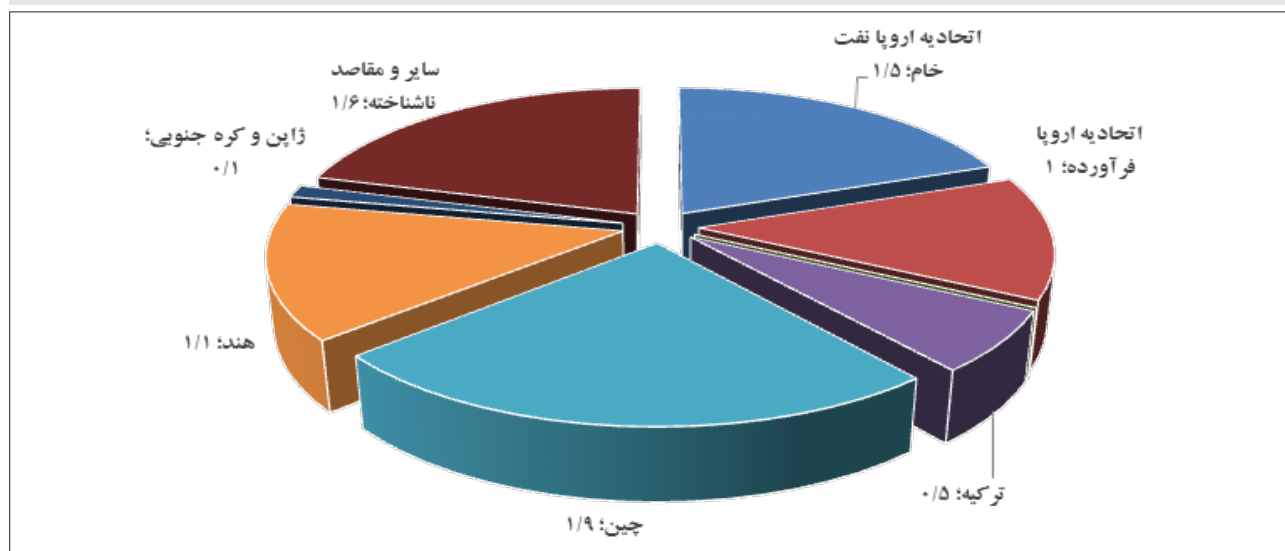
۲. تشدید بحران اوکراین و وضع تحریمات گسترده علیه روسیه و ممنوعیت واردات نفت روسیه توسط اتحادیه اروپا؛ واردات دریایی نفت خام از روسیه از روز ۵ دسامبر ۲۰۲۲ و واردات فرآورده از ۵ فوریه ۲۰۲۳ توسط کشورهای اتحادیه اروپا ممنوع می‌شود؛ البته این مسئله تاثیر افزایشی زیادی بر قیمت نخواهد گذاشت، چرا که محموله‌های نفتی روسیه از بازار خارج نمی‌شود فقط مقاصد آن تغییر می‌کند.

در هفته منتهی به ۱۸ نوامبر ۲۰۲۲ عوامل مختلفی در نوسانات قیمت نفت موثر بود که در ذیل به مهمترین آنها به تفکیک عوامل تضعیف‌کننده و تقویت‌کننده اشاره می‌شود.

عوامل تقویت‌کننده در هفته منتهی به ۱۸ نوامبر:

۱. سی و سومین جلسه وزیران نفت اوپک پلاس در ۵ اکتبر ۲۰۲۲ برگزار شد و تصمیم گرفته شد که سطح تولید برای ماه نوامبر و دسامبر ۲۰۲۲ به مقدار ۲ میلیون بشکه در روز نسبت به سطح تولید آگوست ۲۰۲۲ کاهش یابد و اعلامیه همکاری اوپک پلاس تا پایان سال ۲۰۲۳ تمدید شد. جلسه بعدی وزیران اوپک پلاس در ۴ دسامبر برگزار می‌شود. البته به دلیل اینکه بسیاری

نمودار ۲. مقاصد صادراتی نفت روسیه در ماه اکتبر ۲۰۲۲ (میلیون بشکه در روز)

۶. تضعیف ارزش دلار، شاخص ارزش دلار در هفته منتهی به ۱۱ نوامبر ۱۰۸/۸۵ بود که در هفته منتهی به ۱۸ نوامبر به ۱۰۶/۳۹ رسید؛

۷. برخورد یک موشک به خاک لهستان و نگرانی نسبت به سرایت جنگ روسیه و اوکراین به خارج از مرزهای دو کشور؛

۸. اداره اطلاعات انرژی آمریکا اعلام کرد که در هفته منتهی به ۱۱ نوامبر تولید نفت خام در سطح ۱۲/۱ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به هفته ماقبل آن تغییری نداشت؛

۹. انجمن نفت آمریکا (API) اعلام کرد که در هفته منتهی به ۱۱ نوامبر ذخیره‌سازیهای نفت خام این کشور ۵/۸۳۵ میلیون بشکه کاهش یافته است. در حالیکه پیش بینی می‌شد که ۰/۴ میلیون بشکه کاهش یابد. علاوه بر این اداره اطلاعات انرژی آمریکا نیز اعلام کرد که در هفته منتهی به ۱۱ نوامبر ذخیره‌سازیهای نفت خام آمریکا به مقدار ۵/۴ میلیون بشکه کاهش یافته و سطح آن

۳. ناتوانی برخی تولیدکنندگان اوپک پلاس در تولید به مقدار سهمیه تعیین شده و پیش‌بینی این روند در ماه‌های آتی، در ماه اکتبر این کشورها ۳/۳۱۳ میلیون بشکه در روز کمتر از سطح تولید توافق شده تولید کرده‌اند؛

۴. تعیین سقف قیمتی برای نفت و گاز روسیه توسط گروه ۷ و اتحادیه اروپا؛ این کشورها در حال نهایی کردن این طرح هستند. با توجه به اینکه روسیه هشدار داده است عرضه نفت به کشورهای که با محدودیت‌ها موافقت کنند، متوقف خواهد کرد، انتظار می‌رود تصویب سقف قیمت‌ها در نهایت باعث کاهش عرضه نفت خام شود، اما بازارها در مورد اثربخشی محدودیت‌ها تردید دارند، زیرا احتمال رعایت آن توسط واردکنندگان بزرگ نفت روسیه نظیر چین و هند خیلی کم ارزیابی می‌شود؛

۵. بالا بودن قیمت گاز طبیعی و سوئیچ کردن نیروگاه‌ها از سوخت گاز به فرآورده‌های نفتی؛

۶. برگزاری انتخابات میان دوره‌ای کنگره در آمریکا و کسب اکثریت در مجلس نمایندگان توسط جمهوریخواهان؛

۷. اداره اطلاعات انرژی آمریکا اعلام کرد که در هفته منتهی به ۱۱ نوامبر ذخیره‌سازیهایی بنزین آمریکا به مقدار ۲/۲ میلیون بشکه افزایش یافته و سطح آن به ۲۰۷/۹ میلیون بشکه رسیده است و از طرف دیگر تقاضا برای بنزین نیز با ۲۶۹ هزار بشکه در روز کاهش به ۸/۷۴۲ میلیون بشکه در روز رسیده است؛

۸. اظهارات برخی مقامات فدرال رزرو از جمله اظهارات رئیس فدرال رزرو سنت لویی و مینی‌سوپولیس، حاکی از آن بود که احتمالاً فدرال رزرو سرعت افزایش نرخ بهره را در جلسه ۱۳ و ۱۴ دسامبر تغییر ندهد؛

۹. افزایش شمار مبتلایان به کووید ۱۹ در چین و احتمال قرنطینه شهر گوانژو که یکی از مراکز مهم صنعتی چین محسوب میشود. علاوه بر این افزایش شمار مبتلایان موجب این برداشت شد که این کشور در کوتاه مدت استراتژی کووید صفر را کنار نخواهد گذاشت؛

۱۰. لهستان و ناتو اعلام کردند موشکی که به خاک لهستان اصابت کرده، احتمالاً یک موشک سرگردان بوده که توسط پدافند هوایی اوکراین شلیک شده است. این مسئله نگرانی‌ها را از سرایت درگیری بین روسیه و اوکراین به آن سوی مرزهای دو کشور کاهش داد؛

۱۱. رویترز گزارش داد که پالایشگاه‌های چینی از عربستان و روسیه درخواست کرده‌اند که در ماه دسامبر ۲۰۲۲ نفت کمتری وارد کنند؛

۱۲. از سرگیری انتقال نفت از خط لوله دروژبا؛

۱۳. آژانس بین‌المللی انرژی (IEA) پیش‌بینی کرد رشد تقاضا از ۲/۱ میلیون بشکه در روز در سال جاری به ۱/۶ میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۲۳ کاهش یابد؛

۱۴. رشد تولیدات صنعتی در چین در ماه اکتبر ۵ درصد بود که ۰/۲ درصد کمتر مقدار پیش‌بینی شده و ۱/۳ درصد کمتر از ماه قبل بود. علاوه بر این میزان رشد خرده‌فروشی نیز در اکتبر ۰/۵ درصد بود در حالیکه پیش‌بینی می‌شد که ۱ درصد باشد؛

۱۵. بانک جی پی مورگان در برآوردهای خود از رشد اقتصادی چین برای سه ماهه چهارم سال ۲۰۲۲ و سال ۲۰۲۳ تجدیدنظر نزولی کرد. این بانک برآورد خود را از رشد اقتصادی چین در سه ماهه چهارم از ۵/۲ درصد به ۲/۴ درصد و برای سال ۲۰۲۳ از ۴/۵ درصد به ۴ درصد کاهش داد؛

۱۶. در هفت روز منتهی به ۱۵ نوامبر خالص وضعیت خرید بورس بازان در بازار نایمکس کاهش یافت و با ۱۹۳۶۵ قرارداد افزایش به ۱۶۶۲۹۱ قرارداد رسید.

به ۴۳۵/۴ میلیون بشکه رسیده است و سطح ذخایر ۲/۴ میلیون بشکه بیشتر از سال گذشته در همین مقطع زمانی است. دلیل اصلی آن کاهش واردات بود. واردات نفت خام آمریکا با ۸۹۵ هزار بشکه در روز کاهش به ۵/۵۵۹ میلیون بشکه در روز رسید؛

۱۰. هدف قرار گرفتن یک نفتکش در سواحل عمان توسط یک پهپاد؛

۱۱. توقف موقت خط لوله دروژبا که نفت روسیه را به اروپای شرقی منتقل می‌کند؛

۱۲. شرکت پترولجستیک اعلام کرد که صادرات نفت کشورهای عضو اوپک در ماه نوامبر به طور قابل ملاحظه‌ای کاهش یافته است.

عوامل تضعیف‌کننده در هفته منتهی به ۱۸ نوامبر:

۱. ادامه برداشت ۲۴۰ میلیون بشکه از ذخایر استراتژیک توسط آمریکا و کشورهای عضو آژانس بین‌المللی انرژی؛ در هفته منتهی به ۱۱ نوامبر سطح ذخایر استراتژیک آمریکا با ۸/۰۹۷ میلیون بشکه کاهش به ۳۹۲ میلیون بشکه رسید که حدود ۲۳۰ میلیون بشکه کمتر از سال گذشته در همین مقطع زمانی است؛ در ۲۰ اکتبر دولت آمریکا اعلام کرد که در ماه دسامبر برداشت از ذخایر استراتژیک را ادامه داده و حدود ۱۵ میلیون بشکه در روز از ذخایر استراتژیک برداشت خواهد کرد و همچنین اعلام کرد که پر کردن مخازن استراتژیک زمانی که قیمت‌ها بین ۶۸ تا ۷۲ دلار در بشکه باشد انجام خواهد شد؛

۲. افزایش نرخ بهره توسط برخی بانک‌های مرکزی اقتصادهای بزرگ و افزایش نگرانی نسبت به رکود اقتصادی در این کشورها؛

۳. پیش‌بینی کاهش رشد اقتصادی و کاهش رشد تقاضا برای نفت در فصل چهارم ۲۰۲۲ و سال ۲۰۲۳؛ سازمان اوپک در آخرین ماهنامه خود در برآوردهای خود از رشد تقاضای جهانی نفت برای سال ۲۰۲۲ به مقدار ۱۰۰ هزار بشکه در روز تجدیدنظر نزولی کرد و آنرا ۲/۵۵ میلیون بشکه در روز اعلام کرد، بویژه این نهاد در رشد مصرف برای فصل چهارم ۲۰۲۲ به مقدار ۳۹۰ هزار بشکه در روز تجدیدنظر نزولی کرد. علاوه بر این اعلام کرد که تقاضای جهانی در سال ۲۰۲۳ به مقدار ۲/۲۴ میلیون بشکه در روز افزایش یافته و سطح آن به ۱۰۱/۸۲ میلیون بشکه در روز می‌رسد که ۲۰۰ هزار بشکه در روز کمتر از برآورد ماه گذشته این سازمان است؛

۴. اداره اطلاعات انرژی آمریکا اعلام کرد که در هفته منتهی به ۱۱ نوامبر ذخیره‌سازیهایی فرآورده‌های میان تقطیر آمریکا به مقدار ۱/۱ میلیون بشکه افزایش یافته و سطح آن به ۱۰۷/۴ میلیون بشکه رسیده است؛

۵. افزایش تعداد دکل‌های حفاری فعال در بخش نفت آمریکا، در هفته منتهی به ۱۸ نوامبر تعداد دکل‌های حفاری فعال در بخش نفت آمریکا با ۱ دکل افزایش به ۶۲۳ دکل رسید؛

چالش‌های قزاقستان در مدیریت مسیرهای صادراتی نفت این کشور

داود کیانی

الف) بیان مسئله:

قزاقستان کشوری در آسیای مرکزی و در حاشیه دریای خزر واقع شده است. جمعیت این کشور ۱۸,۷۵۵,۰۰۰ و بزرگترین کشور محصور در خشکی در دنیا است. این کشور از سمت غرب همسایه روسیه است. در حوزه نفت و گاز، قزاقستان از کشورهای مهم دنیا محسوب می‌شود. بر اساس گزارش مجله نفت و گاز (OGJ)، قزاقستان تا ژانویه ۲۰۱۸ ذخایر نفت خام ۳۰ میلیارد بشکه ای را به اثبات رسانده است که دومین ذخایر بزرگ در اوراسیا پس از روسیه می‌باشد. همچنین ذخایر گاز طبیعی قزاقستان را تا ژانویه ۲۰۱۸ حدود ۸۵ تریلیون فوت مکعب (Tcf) برآورد نموده‌اند. بر اساس برآوردهای EIA و بر اساس داده‌های Global Trade Tracker قزاقستان در سال ۲۰۱۷ حدود ۱/۳ میلیون بشکه در روز نفت خام و میعانات صادر کرده است.

نماید و عدم چنین استقلالی ضربات سخت به پیکره اقتصاد کشور وارد کرده است. در این گزارش تلاش شده است وابستگی صادرات نفت قزاقستان به روسیه مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد.

ب) تحلیل و ارزیابی:

تولید کنونی نفت قزاقستان از دو میدان غول پیکر خشکی در شمال غرب این کشور و یک میدان دریایی در دریای خزر است. میادین خشکی تنگیز و کاراچاگانک روی هم حدود نیمی از کل تولید مایعات نفتی قزاقستان را در سال ۲۰۱۷ به خود اختصاص دادند. میدان فراساحلی کاشاگان در دسامبر سال ۲۰۱۷ با تولید حدود ۲۲۵۰۰۰ بشکه در روز شروع به تولید کرد. بر اساس برآوردهای EIA و بر اساس داده‌های Global Trade Tracker و ClipperData قزاقستان در سال ۲۰۱۷ حدود ۱/۳ میلیون بشکه در روز نفت خام و میعانات به بازارهای اروپا صادر کرده است. در سال ۲۰۱۷، قزاقستان بیش از ۳۵۰ میلیارد فوت مکعب گاز طبیعی، عمدتاً به روسیه و چین صادر کرد.

قزاقستان یکی از متحدان روسیه بوده و در تمام مجامع منطقه ای مانند کشورهای مشترک المنافع، سازمان همکاری شانگهای، اتحادیه اقتصادی اوراسیا (EEU) و سازمان پیمان امنیت جمعی (CSTO) حضور دارد. تعاملات دو کشور روسیه و قزاقستان در حوزه‌های مختلف نظیر انرژی، کشاورزی، سرمایه‌گذاری، حمل‌ونقل و آموزش برقرار است. دو کشور بر اهمیت تعمیق همکاری در چارچوب اتحادیه اقتصادی اوراسیا فعالیت دارند. مبادله تجاری بین قزاقستان و روسیه در سال ۲۰۲۱ به ۲۴,۲ میلیارد دلار رسید که در قیاس با سال پیش از آن ۵ میلیون دلار بیشتر شده است. در کنار روسیه، کشورهای چین (۱۸,۲ میلیارد دلار) و ایتالیا (۹,۶ میلیارد دلار) نیز از مهم‌ترین شرکای تجاری قزاقستان به شمار می‌روند.

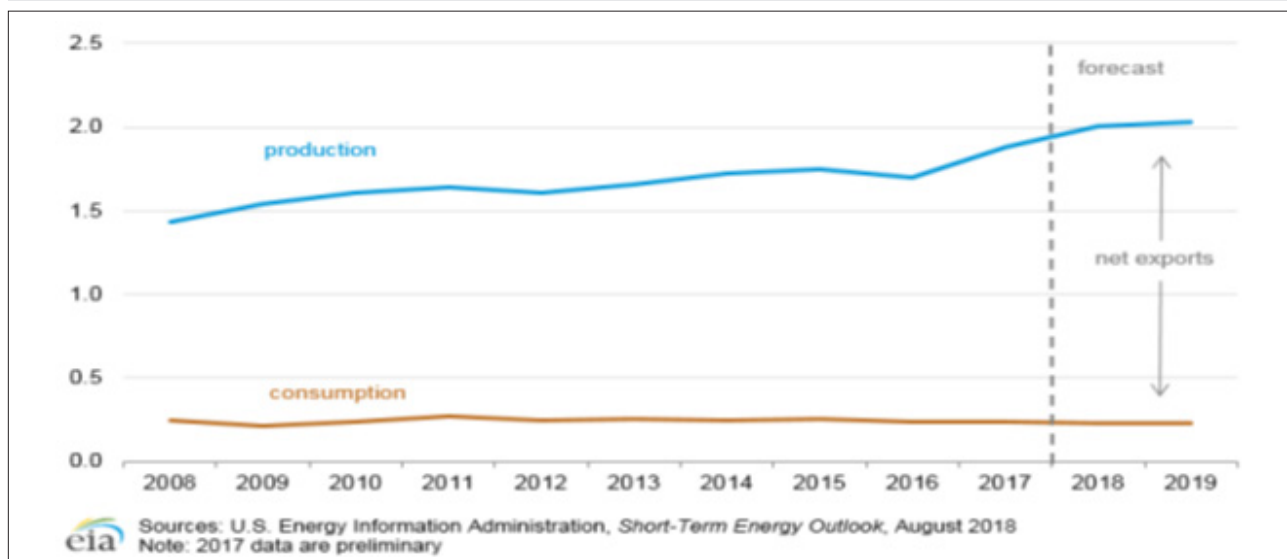
از دیر باز قزاقستان به علت محصور بودن در خشکی راه صادرات نفت این کشور از طریق بنادر روسیه بوده است. وابستگی این کشور به روسیه برای صادرات نفت باعث گردیده است این کشور نتواند در حوزه نفت مستقل عمل

سه پالایشگاه بزرگ خود است. این کشور ارتقاء پالایشگاه های پالودار، آتیراو و شیمکت را به پایان رسانده است. مجموع ظرفیت پالایشی این سه کارخانه از ۱۳٫۸ به ۱۶٫۵ میلیون تن افزایش یافته است. دولت اعلام کرده است که قصد دارد پالایشگاه چهارم را برای توسعه بیشتر ظرفیت پالایش و تولید محصولات نفتی سبک و سوخت احداث کند. قزاقستان همچنین دارای پتانسیل قابل توجه گاز طبیعی است. ذخایر گاز ثابت شده آن ۳ تریلیون متر مکعب و ذخایر پیش بینی شده ۵ تریلیون متر مکعب است.

تولید نفت خام و میعانات گازی قزاقستان در سال ۲۰۱۹ معادل ۱٫۹۶۵ میلیون بشکه در روز بود. بر اساس چشم انداز کوتاه مدت انرژی فوریه (STEO) اداره اطلاعات انرژی ایالات متحده (EIA) قزاقستان در سال ۲۰۲۰ روزانه ۲٫۰۳ میلیون بشکه نفت و سایر مایعات تولید کرده است. بر اساس گزارش فیچ سلوشن، صادرات خالص نفت خام قزاقستان می تواند با افزایش تولید از میادین غنی کاشاگان و تنگیز، در حدود ۱٫۴۲ تا ۱٫۵۵ بشکه در روز تا سال ۲۰۲۷ نوسان داشته باشد. قزاقستان به سرعت در حال گسترش ظرفیت پالایشگاهی در

نمودار ۱. روند تغییرات تولید و مصرف نفت خام و مایعات قزاقستان طی دوره ۲۰۰۸-۲۰۱۹ (میلیون بشکه در روز)

قزاقستان با ۳۱ درصد، شرکت شورون خزر با ۲۰٫۷۵ درصد، لوکارگو با ۱۵ درصد، خط لوله خزر موبیل با ۱۲٫۵ درصد، روس نفت-شل با ۷٫۵ درصد، «Overseas Holding Limited» با ۷٫۵ درصد، انی با ۲ درصد و اورپکس خزر پایپ لاین با ۱٫۷۵ درصد هستند. صادرات نفت قزاقستان به مدت ۲۰ سال به بندر نووروسپسک در دریای سیاه روسیه ارسال می شد که دسترسی به بازار جهانی را فراهم می کند. عمده نفتی که توسط خط لوله سی پی سی انتقال پیدا می کند، متعلق به روسیه، قزاقستان و گول های نفتی بین المللی نظیر شورون است. این خط لوله، یک شریان نفت خام حیاتی برای قزاقستان است و دو سوم از صادرات نفت این کشور از طریق خط لوله سی پی سی انجام می شود. با این حال به گفته دارن کارابایف، نایب رئیس شرکت «کازمونا ی گاز»، پس از تحریم های غربی علیه روسیه بر سر حمله نظامی به اوکراین، قزاقستان ناچار شده است تخفیف برای فروش نفت خود را قبول کند، زیرا خریداران عموماً تمایلی به خرید نفتی که از روسیه صادر می شود، ندارند.

کشورهای عضو اتحادیه اروپا خریداران اصلی نفت قزاقستان هستند که از میان آنها ایتالیا، فرانسه و هلند تقریباً ۴۵ درصد (۳۱ میلیون تن) حجم صادرات را به خود اختصاص داده اند. براساس داده های Energy Analytics، نفت قزاقستان از چهار طریق صادر می شود: ۵۳ میلیون تن (۷۹٪) از طریق خط لوله کنسرسیوم خزر؛ ۱۲ میلیون تن (۱۸٪) از طریق خط لوله آتیرائو-سامارا (متعلق به «ترانس نفت» روسیه)، ۲ میلیون تن (۳٪) از طریق بندر آکتائو و ۱۱ میلیون تن از طریق خط لوله آتاسو-آلاشانکو به چین (۱ میلیون تن به مصارف داخلی کشور و ۱۰ میلیون تن باقی مانده به روسیه تعلق دارد. بنابراین، تقریباً کل حجم صادرات قزاقستان (۹۶٪) از قلمروی روسیه عبور می کند. بدین ترتیب، این روسیه است که پنجره ای را به بازار جهانی نفت به روی قزاقستان می گشاید.

کنسرسیوم خط لوله خزر^۱

سهامداران خط لوله کنسرسیوم خزر شامل روسیه با ۲۴ درصد،

1. Caspian Pipeline Consortium (CPC)

شکل ۱. خط لوله خزر

بخش مهمی از نفت قزاقستان که میزان آن به حدود ۸۰ درصد از صادرات نفتی این کشور می‌رسد، از طریق بندر نووروسیسک در دریای سیاه صادر می‌شود. در عین حال ۴۰ درصد از نفت صادراتی قزاقستان از طریق خط لوله CPC و الباقی از طریق مسیرها و خطوط لوله دیگر نظیر خط لوله اوزن-آتیرائو-سامارا به بندر نوواراسیسک می‌رسند. این خط لوله سالانه حدود ۵۴ میلیون تن نفت مناطق غربی قزاقستان را به بندر نووروسیسک در دریای سیاه منتقل می‌کند. در حال حاضر قزاقستان به طور جداگانه تا یک میلیون تن یا ۲۵۰ هزار بشکه نفت در روز را از منطقه اورال از طریق سیستم خط لوله روسیه به دریای سیاه و بندر دریای بالتیک صادر می‌کند. قزاقستان به‌تازگی نام نفت صادراتی خود را تغییر داده است تا آن را از نفت روسیه که همزمان از بندر این کشور صادر می‌شود، متمایز کند. صادرات قزاقستان تحت تحریم نیست، اما خریداران درباره مبدا نفتی که از بندر روسیه بارگیری می‌شود، محتاط هستند. قزاقستان نام نفتی را که از طریق بندر روسیه صادر می‌کند به «بلند نفت خام صادراتی قزاقستان (KEBCO) تغییر داد تا آن را از نفت تولید روسیه متمایز کرده و از ریسک تحریم‌ها و مشکلات مربوط به فاینانس اجتناب کند. شرکت نفت «سی‌ان‌پی‌سی - آکتوبومونیا گاز» قزاقستان که نفت را از طریق بندر روسیه ترانزیت می‌کند، به دلیل تغییرات ژئوپلیتیکی قابل توجه اخیر و اجتناب از اثرات منفی این تغییرات بر صادرات نفت قزاقستان از طریق بندر روسیه، از ژوئن سال ۲۰۲۲، نام KEBCO برای گرید نفتی صادراتی این کشور استفاده کرد. گرید نفتی صادرات روسیه

توقف انتقال نفت قزاقستان به اروپا از سوی روسیه

دادگاهی در روسیه حکم تعلیق ۳۰ روزه فعالیت کنسرسيوم خط لوله خزر (CPC) را صادر کرد؛ این خط لوله، نفت را از قزاقستان از طریق یکی از بزرگترین خطوط لوله جهان به دریای سیاه می‌رساند. مسائل فنی شناسایی شده توسط ناظر حمایت از مصرف کنندگان روسیه (Rosspotrebnadzor) دلیل این توقف عنوان شده است. این شرکت همچنین اعلام کرد، درخواست تجدیدنظر به دادگاه شهر نووروسیسک روسیه ارائه داده و از این دادگاه خواسته است تا اجرای حکم را برای جلوگیری از عواقب غیرقابل بازگشت آن بر تجهیزات خط لوله به تعویق بیندازد.

پس از تهدید روسیه به بستن خط لوله عبوری از این کشور بر روی نفت قزاقستان، حالا این کشور به فکر صادرات نفت به بازار جهانی از طریق خط لوله عبوری از آذربایجان افتاده است. قزاقستان بیش از یک درصد نفت عرضه شده به بازار جهانی را تامین می‌کند و روزانه ۱/۴ میلیون بشکه صادرات نفت دارد. حدود ۲۰ سال است که قزاقها نفت خود را از طریق خط لوله عبوری از روسیه به بندر

در حال مذاکره با آذربایجان برای صادرات سالانه ۱٫۵ میلیون تن نفت از طریق خط لوله عبوری از این کشور به سمت بندر جیهان ترکیه است. قرار است صدور نفت قزاقستان از طریق خط لوله باکو-تفلیس-جیهان آغاز شود. ۳٫۵ میلیون تن دیگر از نفت خام قزاقستان ممکن است در سال ۲۰۲۳ از طریق یک خط لوله دیگر آذربایجان به سمت بندر سوپسا در دریای سیاه گرجستان جریان یابد. حجم این خط لوله همراه با جریان باکو، تفلیس و جیهان بیش از ۱۰۰ هزار بشکه در روز یا هشت درصد از جریان کنسرسیون خط لوله خزر خواهد بود. شرکت ملی «کازمونی گاز» که وظیفه بررسی مسیرهای جایگزین صادرات نفت تولیدی این کشور را به عهده داشت، راه‌های جایگزین بسیار محدودی را پیشنهاد کرد. بدون شک می‌توان بخشی از صادرات را به ازبکستان با توجه به جمعیت رو به رشد و تولید نفت رو به کاهش این کشور، هدایت کرد. صادرات از طریق ایران نیز از نظر جغرافیایی سریع‌ترین دسترسی را به بنادر و دریاهای آزاد فراهم می‌آورد.

نوروسیسک، در حاشیه دریای سیاه، منتقل می‌کنند و این نفت سپس راهی بازار جهانی می‌شود. دادگاهی در روسیه تهدید به بستن این خط لوله کرده بود و همین امر دولت قزاقستان را به سمت یافتن مسیرهای جایگزین برای صادرات نفت به بازار جهانی انداخت. البته باید گفت هیچ کدام از این جایگزین‌ها نمی‌تواند به اندازه خط لوله عبوری از روسیه برای قزاق‌ها کارکرد داشته باشد.

ج) نقطه نظر کارشناسی:

در حال حاضر، هیچ راه حل سریعی برای مشکل تنوع بخشیدن به صادرات نفت قزاقستان وجود ندارد. توسعه مسیرهای جدید به زمان زیادی نیاز دارد. در عین حال، اکنون باید تصمیم گرفت که نفت قزاقستان به کجا صادر شود. شرایط ژئوپلیتیکی کنونی، تحریم‌های ضد روسی و مشکلات ایجاد شده برای حمل و نقل مواد خام از طریق سیستم خط لوله کنسرسیون خزر، قزاقستان را مجبور می‌کند به دنبال جایگزینی برای صادرات نفت خود باشد. یک منبع آگاه نزدیک به شرکت نفت دولتی قزاقستان گفت که این کشور

منابع:

- <https://www.ieess.ir/fa/note/3183/>
- <https://www.mizenaft.com/news/33144/>
- <https://kazakhstan.mfa.gov.ir/portal/viewpage/6569>

اثر بحران اوکراین بر گذار انرژی

مهرزاد زمانی

۱- مقدمه

کوتاه مدت برای محافظت از مصرف کنندگان در برابر تأثیرات بحران، بسیاری از دولت‌ها اکنون گام‌های بلندمدتی برمی‌دارند. برخی به دنبال افزایش یا تنوع بخشیدن به منابع نفت و گاز هستند و بسیاری به دنبال تسریع تغییرات ساختاری هستند. قابل توجه‌ترین اقدامات شامل قانون کاهش تورم ایالات متحده، بسته مناسب اتحادیه اروپا، برنامه تحول سبز ژاپن، برنامه کره جنوبی برای افزایش سهم انرژی‌های هسته‌ای و تجدیدپذیر در ترکیب انرژی و اهداف جاه طلبانه انرژی پاک در چین و هند است. در سناریوی سیاست‌های اعلام شده، تقاضای جهانی برای انواع سوخت فسیلی به اوج خود می‌رسد. در این سناریو، مصرف زغال سنگ در چند سال آینده کاهش می‌یابد، تقاضای گاز طبیعی تا پایان دهه به سطح بالایی می‌رسد و افزایش فروش خودروهای الکتریکی به این معنی است که تقاضای نفت در اواسط دهه ۲۰۳۰ اندکی کاهش می‌یابد. این بدان معناست که تقاضای کل برای سوخت‌های فسیلی به طور پیوسته از اواسط دهه ۲۰۲۰ تا ۲۰۵۰ با میانگین سالانه تقریباً معادل تولید طول عمر یک میدان نفتی بزرگ کاهش می‌یابد.

سهم سوخت‌های فسیلی در ترکیب انرژی جهانی در سناریوی سیاست‌های اعلام شده از حدود ۸۰ درصد به کمی بالاتر از ۶۰ درصد تا سال ۲۰۵۰ کاهش می‌یابد. انتشار جهانی CO₂ به آرامی از سطح بالای ۳۷ میلیارد تن در سال به ۳۲ میلیارد تن تا سال ۲۰۵۰ کاهش می‌یابد. این امر با افزایش حدود ۲٫۵ درجه سانتی‌گراد در دمای متوسط جهانی تا سال ۲۱۰۰ همراه خواهد بود که برای جلوگیری از تأثیرات شدید تغییرات آب و هوایی کافی نیست. ادامه نرخ رشد امروزی برای استقرار پنل خورشیدی، بادی، خودروهای برقی و باتری‌ها منجر به تحولی بسیار سریع‌تر از میزان پیش‌بینی شده در سناریوی سیاست‌های اعلام شده می‌شود، اگرچه این امر مستلزم سیاست‌های حمایتی نه تنها در بازارهای پیشرو اولیه برای این فناوری‌ها، بلکه نیازمند توسعه زنجیره‌های تامین برخی از فناوری‌های کلیدی-از جمله باتری‌ها، پنل خورشیدی و الکترولیت‌ها در سطح جهانی هستند که از جاه‌طلبی جهانی پشتیبانی کنند. اگر همه برنامه‌های توسعه تولید اعلام شده برای پنل خورشیدی عملیاتی شوند، ظرفیت تولید از سطوح مورد اشاره در سناریوی تعهدات اعلام شده در سال ۲۰۳۰ تا حدود ۷۵ درصد فراتر خواهد رفت.

سرمایه‌گذاری جهانی در انرژی‌های تجدیدپذیر تا سال ۲۰۱۹ روند نسبتاً هموار و با ثباتی را طی می‌کرد و در هر یک از شش ماهه اول سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ بالغ بر ۱۳۸ میلیارد دلار بود. از سال ۲۰۲۰ به بعد شتاب سرمایه‌گذاری شدت گرفت و بحران اوکراین نیز بر شدت آن افزوده است. در شش ماهه اول سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱، میزان سرمایه‌گذاری به ترتیب به ۱۸۳، ۲۰۳ و ۲۲۶ میلیارد دلار برآورد شده است. شتاب سرمایه‌گذاری به خصوص بعد از بحران اوکراین در چشم انداز آژانس بین‌المللی نیز تشریح شده و اثر آن بر روند بلندمدت تقاضای انواع انرژی در سناریوهای مطروحه برآورد شده است. مشخص است که زمانیکه امنیت انرژی اتحادیه اروپا به دلیل احتمال قطع جریان نفت و گاز اهمیت یافته، میزان سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدیدپذیر در سایه حمایت دولت‌ها به طور قابل ملاحظه‌ای افزایش پیدا کرده است. قیمت‌های بالای نفت و گاز نیز سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدیدپذیر را با صرفه اقتصادی قابل توجهی مواجه کرده است.

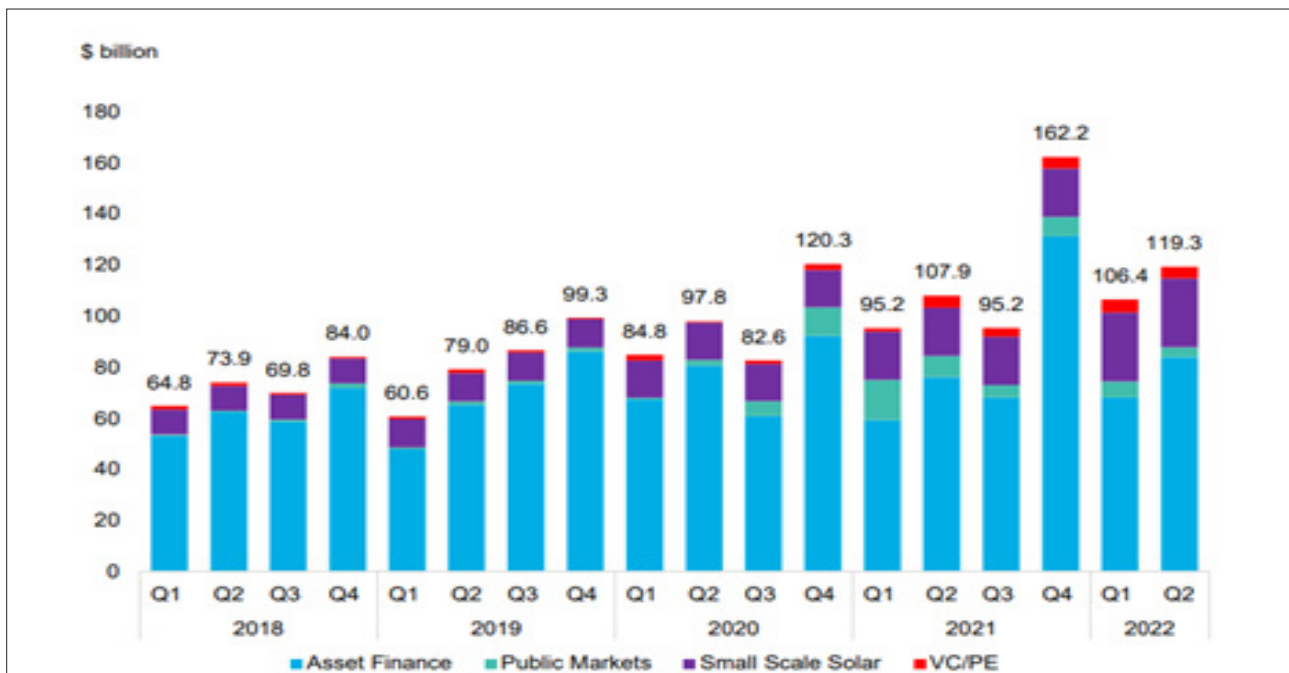
۲- تحلیل و ارزیابی

آژانس بین‌المللی انرژی چشم انداز انرژی جهان ۲۰۲۲ را با مد نظر قرار دادن بحران اوکراین و اثر آن بر روند تقاضای انواع انرژی منتشر کرد و برای اولین بار، تقاضای جهانی برای هر یک از سوخت‌های فسیلی در تمام سناریوهای WEO نقطه اوج یا ثبات تقاضا را نشان می‌دهد، که عمدتاً متأثر از بحران اوکراین می‌باشد. همچنین صادرات نفت روسیه به طور قابل توجهی با تغییر نظم جهانی انرژی کاهش می‌یابد. به این موضوع اشاره شده است که بحران انرژی امروز، بازارهای انرژی جهان از جمله نفت، گاز طبیعی، زغال سنگ و برق را تحت تأثیر قرار داده است. در بازار نفت قیمت‌ها در سطوح بالاتر تثبیت شده است و دولت‌های مصرف‌کننده تصمیم به آزادسازی قابل توجه و بی‌سابقه نفت از ذخایر استراتژیک گرفته‌اند. چشم انداز انرژی جهانی آژانس بین‌المللی انرژی WEO هشدار داده است که با پدیده‌های ژئوپلیتیک و اقتصادی، بازارهای انرژی به شدت آسیب‌پذیر هستند. کشورهای وابسته به واردات نفت، طیفی از اقدامات را برای مقابله با اثرات مخرب بحران انرژی به اجرا گذاشته‌اند. در کنار اقدامات

با افزایش سرمایه گذاری در انرژی های تجدید پذیر یک چهارم برق اتحادیه اروپا از ماه مارس تا سپتامبر توسط باد و خورشید تولید شده است، که بالاترین میزان آن در تاریخ است. ۱۹ کشور عضو اتحادیه اروپا به رکوردهای تولید انرژی باد و خورشید رسیده اند، از جمله فرانسه (۱۴٪)، ایتالیا (۲۰٪)، لهستان (۱۷٪) و اسپانیا (۳۵٪). ولی هنوز در حدود ۸۲ میلیارد یورو در این مدت برای سوخت فسیلی هزینه شده است که ۲۰ درصد برق اتحادیه را تامین کرد.

جنگ در اوکراین تاکنون مانع تجارت جهانی فلزات در چندین کشور شده است. همچنین منجر به شرایطی گشت که باعث بحران انرژی کنونی اروپا شد. با توجه به این موضوع، کشورهای اروپایی به افزایش سرمایه گذاری در سایر منابع انرژی ادامه می دهند. اکثر کشورها به زودی قادر خواهند بود منابع گاز طبیعی از دست رفته ناشی از خرابی نورد استریم را جایگزین کنند. در واقع، پس از شروع جنگ در اوکراین، تولید و منابع انرژی تجدیدپذیر به رکورد بالایی رسید. به ویژه، پنل های خورشیدی و توربین های بادی شاهد هجوم عظیمی بودند.

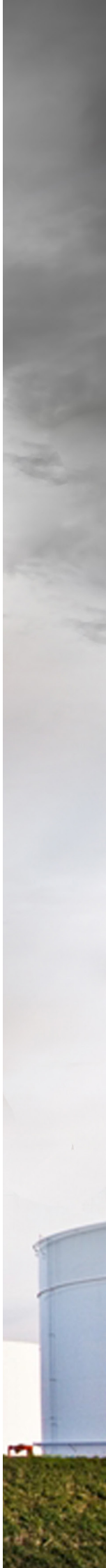
نمودار ۱. میزان سرمایه گذاری جهان در انرژی های تجدیدپذیر

برای توسعه انرژی های تجدید پذیر شده است. سناریوهای اعلام شده در چشم انداز جهانی انرژی آژانس بین المللی انرژی متاثر از بحران اوکراین شده و برای اولین بار اوج مصرف برای سوخت های فسیلی برآورد شده است. میزان سرمایه گذاری در انرژی های باد و خورشید در اتحادیه اروپا به طور قابل ملاحظه ای افزایش یافته است به طوریکه کشورهای فرانسه (۱۴٪)، ایتالیا (۲۰٪)، لهستان (۱۷٪) و اسپانیا (۳۵٪) با رشد مواجه بوده اند.

۳- جمع بندی و اظهار نظر کارشناسی

- بحران اوکراین نظم جدید انرژی جهانی را رقم زده است و نه تنها مسیرهای انرژی با تغییر روبرو هستند بلکه تقاضا و ترکیب سبد آنها نیز در حال تغییر است.
- بحران اوکراین موجب شده که میزان سرمایه گذاری در انرژی های تجدید پذیر که رشد چندانی نداشت به یکباره با انگیزه کاهش وابستگی به واردات افزایش یابد و مورد توجه دولت ها قرار گیرد.
- قیمت های بسیار بالای نفت و گاز موجب توجه اقتصادی

موسسه مطالعات بین المللی انرژی